bland TOMTAR och TROLL

BLAND TOMTAR OCH TROLL

Bland TOMTAR och TROLL

Omslag och illustrationer HANS ARNOLD

BOKFÖRLAGET
SEMIC ab

Redaktör ELSE JONSSON
Formgivning ELSA HILLEVI KUISMANEN

ÅTTIOFJÄRDE ÅRGÅNGEN

Tryckt i Ungern 1991
ISSN 0347-3414
ISBN 91-552-2474-1

Akmea och Tomas Ljuslock

av Marie Hermanson

Det var en gång en liten sjöjungfru som hette Akmea. Sitt namn hade hon fått efter en sorts toppiga snäckor, som hon var förtjust i. Hon brukade stapla dem på varandra till höga torn och skratta när de rasade. För som alla sjöjungfrur var Akmea mycket barnslig och lättsinnig.

Hon färdades med havsströmmarna kors och tvärs i det väldiga havet. Ibland ensam, ibland med en väninna och ibland i stora stim av sjöjungfrur. Var hon hamnade brydde hon sig inte om. Sjöjungfrur har nämligen inga riktiga hem och inga familjer. De simmar tillsammans ett tag, skiljs åt och finner nya lekkamrater.

Akmea kände sig hemma över allt i havet. Hennes tankar var tomma som bubblor och hennes sinne lätt och ljust som havsskum.

En dag kom hon till ett ställe i havet som sjömännen kallade Svarta graven. Det var en fruktad plats. Här fanns lömska grund och öar med kala, branta klippor, där många fartyg slagits sönder. I dessa vatten härjade också pirater.

Men för sjöjungfrurna var Svarta graven en härlig lekplats. De simmade in och ut i de sjunkna vraken. De öppnade skattkistorna och klädde sig i smycken och juveler och kastade guldmynt på varandra. Sjöjungfrurna känner till alla skatter i havet, men för dem är de bara leksaker, precis som allt annat vackert på havsbotten; snäckor, musslor och koraller.

Medan Akmea och hennes väninnor lekte bland Svarta gravens skatter blåste en storm upp ovanför dem. Nere på botten kändes den bara som en lätt gungning och de andra sjöjungfrurna fortsatte sin lek. Men Akmea simmade upp till ytan, för hon hade alltid varit förtjust i stormar. Hon tyckte om att åka berg- och dalbana i vågorna.

Det här var en ovanligt vild och rasande storm. Den piskade Svarta gravens vatten till vågor höga som hus och vräkte in dem över klipporna. I en sådan jättevåg sögs Akmea in och där rullade hon runt, så hon inte visste vad som var upp eller ner.

Sjöjungfrurna brukade leka med skattkistornas glittrande innehåll.

Yr och omtumlad blev hon, men inte rädd. Havet var hennes hem och även om det just nu var ett ganska vilt hem, så kände hon sig trygg där.

Men så kom den stora vågen fram till en liten klippig ö. Med ett dån rusade den in över stranden. Den bar Akmea över de vassa stenarna, slungade henne långt in bland klipporna och drog sig fräsande tillbaka till havet igen.

Akmea väntade på att en ny våg skulle hämta henne, men ingen av de andra vågorna nådde så långt upp på ön. Hon gned sin ena arm, för hon hade fallit ganska illa och fått blåmärken på axeln och överarmen.

Sedan såg hon sig om. Hon befann sig i en grotta. Vid grottans öppning stupade berget brant ner mot den steniga stranden. Akmea insåg genast att hon inte kunde ta sig ner till havet och hon började gråta förtvivlat.

Om hon inte haft ögonen så fulla av tårar hade hon i grottans mörker kunnat urskilja en eldstad, lite kläder och kokkärl, och längst in en rad kistor och tunnor. Grottan var nämligen bebodd av ett sjörövarband, som just nu låg med sitt skepp i en undangömd vik och väntade på att något fartyg skulle gå på grund i den förfärliga stormen.

Men som tur var höll sig alla fartyg borta från Svarta graven den dagen och sjörövarna fick ligga kvar i sin vik tills nästa morgon då stormen bedarrat. Då begav de sig hem till sin grotta, våta, trötta och missräknade.

När Akmea såg dem komma in i grottan blev hon kall av skräck. Hon hade aldrig sett något så rysligt som dessa skäggiga, smutsiga karlar, Ondska och girighet lyste ur deras ögon, och var

och en hade en blank sabel dinglande vid bältet.

Men när de upptäckte sjöjungfrun, som tryckte sig mot grottans vägg, började de skratta. De nöp henne i kinderna och ryckte henne i fiskstjärten. Akema var dödsförskräckt.

Bara en av männen lämnade henne i fred. Akmea märkte att han såg annorlunda ut än de andra. Han var finlemmad med blont, lockigt hår och blå, sorgsna ögon. Fast han var den minste och klenaste av männen var det han som fick göra allt arbete.

Han gjorde upp eld, lagade mat och skaffade fram dryckeskrus. Han hämtade torra kläder åt alla och hängde de våta till tork över elden. De andra jagade på honom. – Ljuslock, kom hit! Ljuslock, gör det! skrek de hela tiden. Och gick det inte fort nog fick den blonde en örfil.

När männen ätit och druckit blev de lite lugnare. En av dem hällde ut en säck guld på grottans golv och så började de räkna slantarna. De staplade guldpengarna i rader av lika höga staplar, men de raserade dem inte. De var djupt allvarliga och tycktes ha glömt allt annat. Det var som om de var förhäxade, tyckte Akmea.

Varför gör de så där? tänkte hon. Varför leker de inte med de vackra slantarna?

Piraterna var trötta efter sin sömnlösa, stormiga natt och en efter en sjönk de ihop och somnade i guldhögen. Först då vågade Akmea gråta igen.

Men den ljuslockige unge mannen sov inte. Han hörde hennes snyftningar och gick bort till henne. Försiktigt böjde han sig över Akmea, lyfte upp henne i famnen och bar henne ut ur grottan. Han klättrade ner för de branta klipporna och satte ner hen-

ne intill vattnet.
– Tack, Ljuslock! viskade Akmea.
– Jag heter inte Ljuslock. Jag heter Tomas, svarade den unge mannen.
– Men varför kallar inte de andra dig för Tomas? undrade Akmea.
– För de vet inte mitt namn. Jag vill inte tala om det för dem. Du är den första jag säger det till.
– Du liknar inte de andra. Var kommer du ifrån?
– Det vet jag inte. Allt jag minns är mitt namn. Det var någon som kallade mig Tomas för mycket längesedan. Någon som var mjuk och mild och vacker. Nästan som du. Jag kommer från någon annanstans. Jag hör inte hit. Det vet jag. Nu måste jag gå innan de saknar mig. Farväl, lilla sjöjungfru.

Och Akmea simmade därifrån. Så sorgsna ögon han hade, den där Tomas.

Men så kom ett stim med småfisk och kittlade henne på magen så hon började skratta och genast hade hon glömt den ljuslockige mannen.

Akmea simmade omkring i sitt hav. Hon lekte med sina väninnor. Hon låg på små skär och såg på soluppgången. Hon lekte kurragömma med fiskarna i sjögrässkogarna. Hon åkte berg- och dalbana i stormvågorna – jo, för hon hade inte lärt sig ett enda dugg av den där gången när en våg kastade upp henne i sjörövargrottan. Vågor och strömmar förde henne allt längre bort.

En tidig morgon, när de första solstrålarna letade sig ner mot havsbotten, fick Akmea syn på en krabba som höll på att gräva sig upp ur sin sandbädd. Genast skyndade hon sig dit för att re-

Akmea hade aldrig sett något så hemskt som de skrattande sjörövarna.

tas med den. Men hon hann aldrig fram.

Plötsligt var det som om någon grep tag i henne. Hon slogs och kämpade utan att se någon fiende. Men greppet blev bara hårdare. Då såg Akmea att hon fastnat i ett fisknät. I havets morgondunkel hade det sett ut som en grön skugga.

Hon ropade åt krabban att hjälpa henne. Men han mumsade bara lugnt på sin musselfrukost och låtsades inte höra.

Så kände Akmea hur nätet ryckte till och långsamt drogs hon uppåt mot solskenet. Strax därpå låg hon på botten av en båt och såg upp i en gammal kvinnas ansikte.

– Jag som trodde att jag äntligen fått nätet fullt med fisk! Och så var det en sjöjungfru! Nu blir jag utan mat i dag med, suckade kvinnan.

Hennes hy var väderbiten och ögonen milda och sorgsna.

– Men det sägs ju att det betyder tur att få en sjöjungfru i nätet, tillade hon leende.

Med lugna, vana händer började hon befria Akmea från nätet. Det hade blivit stora revor och hål i det.

– Du har allt sprattlat ordentligt, du, sade kvinnan och snodde loss en maska som fastnat kring Akmeas hand.

– Sådana små fina händer du har, lilla vän. Men du arbetar förstås inte. Ack, sådana händer hade också jag en gång. Vita och lena som en sjöjungfrus. Du förstår, jag har inte alltid varit så här fattig. En gång var jag gift med en rik köpman. Vi hade allt man kan önska sig: Ett stort palats, en underbar trädgård, massor av tjänare och kostbara kläder och dyrbarheter. Men det bästa vi hade var vår lille son. Så skulle vi flytta till ett land på andra sidan havet. Vi gav oss av med alla våra ägodelar på ett stort far-

tyg. Men vi blev överfallna av sjörövare. Flera besättningsmän dödades och vi förlorade allt vi ägde. Till och med min lille Tomas tog sjörövarna med sig.

– Jag och min man lyckades rädda oss och kom iland. Men vi hade ingenting kvar och måste försörja oss på fiske. För tre år sedan dog min man och nu bor jag ensam i kojan på stranden.

– Seså, nu är du fri. Nu kan du återvända till havet. Och akta dig för näten i fortsättningen.

Akmea hävde sig över båtkanten och dök ner i havet. Ja, nät skulle hon sannerligen akta sig för. Så hemskt det var att vara fången! Akmea måste sträcka på armarna, svänga på stjärten och slå några kullerbyttor för att riktigt känna att hon var fri igen. Det var härligt att vara tillbaka i det stora, vida havet. Nu skulle hon bara simma och leka och glömma de där människorna med sina otäcka nät och bekymrade ansikten.

Varför har människorna så sorgsna ögon? tänkte Akmea. Varför kan de inte glömma och finna nya lekkamrater som vi?

Men när hon tänkte så, kom hon ihåg ett par andra sorgsna människoögon. Tomas Ljuslock i sjörövargrottan! Så lika ögon de hade, han och den gamla fiskargumman. Och hade hon inte nämnt just det namnet? Tomas?

Och fastän Akmea bara var en sjöjungfru, som kände sin mor lika lite som fiskarna känner sina mödrar, så begrep hon i alla fall att de här två människorna måste höra samman.

Jag måste föra Tomas till henne, tänkte hon.

Och så satte hon kurs mot sjörövargrottan. Den låg i en annan del av havet, mycket långt från den plats där hon träffat fiskargumman. Men trots att en sjöjungfru för det mesta är loj och

vimsig, kan hon, när hon väl föresatt sig något, bli envis som en gammal krabba. Och har hon bråttom är hon snabbare än en delfin.

– I tre månader simmade Akmea genom havsdjupen. Hon färdades dag och natt och unnade sig knappt någon rast. Medan hon simmade funderade hon på hur hon skulle få Tomas med sig. Sjörövarna hade ju god nytta av honom och skulle säkert inte släppa honom frivilligt.

Då kom hon att tänka på några små öar som låg ungefär en dagsresa norr om sjörövargrottan och Svarta graven. Ingen människa gick någonsin iland där för de var kala och ogästvänliga. Men i en skreva nära vattnet på en av dessa öar låg en väldig skatt som bara sjöjungfrur och måsar kände till.

Akmea mindes hur sjörövarna blivit liksom förhäxade av guldmynten i grottan. Och nu visste hon hur hon skulle göra.

Hon simmade först till den lilla ön norr om Svarta graven och ur bergsskrevan fiskade hon upp en guldkrona med gröna smaragder. Den satte hon på huvudet och simmade sedan vidare till sjörövargrottan.

I viken låg sjörövarnas skuta för ankar. De hade hissat seglen och när Akmea simmade fram till skeppet gick den hemska dödskalleflaggan i topp.

Då började Akmea sjunga. Som alla sjöjungfrur hade hon en mycket vacker sångröst. Sjörövarna hörde sången, tittade ner i havet och fick syn på Akmea.

– Titta, där är den där sjöjungfrun igen, skrek en av dem och pekade.

– Bry dig inte om henne, sade deras kapten. Vi har annat att

Guldkronan på Akmeas huvud lockade varenda sjörövare upp på däcket.

göra. Två stora handelsfartyg är på väg mot Svarta graven.

– Men vad har hon på huvudet? Det är ju en guldkrona! ropade en annan av sjörövarna.

Alla tittade ner på Akmea.

– Är det riktigt guld tro? Och kan det vara smaragder som glimmar så grönt och grant? mumlade de till varann.

Nu blev också kaptenen intresserad och böjde sig över relingen för att se på Akmea

– Hör du, din galande fiskstjärt, var har du fått tag i kronan? ropade han.

– På ön, sjöng Akmea. På skatternas ö.

– Var ligger den? frågade kaptenen.

– Inte långt härifrån, sjöng Akmea. Inte långt härifrån.

Alla sjörövarna stod nu på däck och såg ner på henne och bland alla mörka huvudena upptäckte hon ett ljuslockigt.

– Det är riktigt guld! Det är riktiga smaragder! ropade kaptenen. Var är ön? Visa oss skatternas ö!

Akmea slog ett slag med fiskstjärten, vände och började simma så vattnet brusade om henne.

– Följ efter henne! Tappa inte bort henne! skrek kaptenen.

Skeppet lade ut och seglade efter Akmea. När de kom längre ut på havet var vågorna ibland så höga att de tappade henne ur sikte. Kaptenen blev orolig, men strax därpå glimmade smaragdkronan till som en lysande fyr och på detta vis vägleddes sjörövarna till Skatternas ö.

De blev mycket häpna när de såg vilken ö det var, för den hade de seglat förbi hundratals gånger i tron att där bara fanns gråsten och måsspillning.

Sjörövarna kastade ankar och rodde in till ön i en liten jolle och Akmea visade dem skrevan i en berghäll. Männen fick gnugga sig i ögonen när de tittade ner, för guldet lyste så bländande starkt i solskenet.

När ögonen vant sig gav de till ett glädjetjut, för en så stor skatt hade de aldrig tidigare sett. De böjde sig ivrigt över bergsskrevan och började fylla sina säckar.

Men Tomas Ljuslock hade inte brytt sig om att gå iland. Han satt ensam kvar i den lilla jollen och såg med sorgsna ögon ut över havet. Akmea dök ner i vattnet och simmade fram till honom.

– Var inte ledsen, viskade hon. Den du saknar väntar dig på den andra sidan havet. Jag ska visa dig vägen dit. Gör dig redo, Tomas, så ger vi oss av.

Och medan sjörövarna var upptagna av skatten rodde Tomas med sin jolle bort från ön och Akmea simmade före och visade honom vägen.

Det blev en lång och farofylld färd. De hade vind och strömmar emot sig och Tomas fick ro så att hans händer blev såriga och ändå kom han bara ett litet stycke. Så fort han vilade sig drev båten tillbaka. Ibland ville han ge upp men Akmeas vackra sång gav honom nya krafter. Så småningom vände vinden och det blev lättare att ro.

Dag och natt färdades Tomas i den lilla jollen. I solsken och månsken följde han de gröna smaragderna som glänste i Akmeas krona. Hon visade honom öar där han kunde gå iland och fylla sin vattensäck, och hon dök efter musslor och fiskar som han kunde äta.

Så en dag kunde de äntligen se kusten där fiskargumman bodde. Det regnade och blåste. På kvällen bröt ett åskväder ut. Stora blixtar sköt ner från himlen och träffade havet med ett fräsande. Tomas rodde vidare med blicken stadigt på Akmeas krona. Smaragderna glänste starkare än någonsin i blixtarnas sken.

Plötsligt slog en blixt ner i jollen. Ett fruktansvärt dån hördes. Stora eldslågor slog upp intill Tomas och han blev tvungen att kasta sig i vattnet.

– Nu får du simma, Tomas! ropade Akmea.

Och Tomas simmade för sitt liv. Men vågorna var höga och han var mycket trött. Akmea såg hur han försvann under vattnet.

Snabbt dök hon ner och fick tag i honom. Hon lade sina armar om hans kropp, drog ho7nom upp till ytan och simmade så med honom mot land.

– Vad människorna är tunga, flämtade hon när hon släpade upp honom på stranden.

Natten igenom satt hon bredvid honom. Ovädret drog bort, men Tomas var alltför trött för att orka resa sig.

I gryningen kom den gamla kvinnan gående över stranden. Hennes trasiga kjol fladdrade i vinden.

– Titta Tomas. Nu kommer hon, viskade Akmea.

Hon tog av sig smaragdkronan och lade den i sanden bredvid Tomas.

– Den här har jag burit så länge så nu är jag sannerligen trött på den. Jag ger mig av för att leta rätt på en ny skatt. Farväl.

Och innan Tomas hann tacka henne simmade Akmea ut i havet igen. När hon simmat en bit vände hon sig om och såg mot stranden. Den gamla fiskarkvinnan hade hunnit fram till Tomas. Ak-

mea såg henne böja sig över honom. De omfamnade varandra.

Så skakade Akmea sitt långa hår. Utan kronan kände hon sig lätt om huvudet och fri. Vid horisonten gick solen upp och havet blev gyllenrött. Hon kastade sig bland vågorna, skrattade och piskade vattnet med stjärten så det stänkte. Hon hade redan glömt Tomas Ljuslock och den gamla kvinnan.

Men Tomas glömde aldrig Akmea. Smaragdkronan sålde han och fick så mycket pengar, att han kunde bygga ett stort och präktigt hus till sig och sin mor.

Och sjörövarna? Hur kunde de ta sig tillbaka till skeppet utan sin jolle? Ja, kanske försökte de simma dit med sina fyllda säckar. Men då måste de ha drunknat så stor som skatten var.

Eller också sitter de kanske ännu på ön och solar sig i guldglansen. Och när sjöjungfruarna kommer dit för att leka, så kanske sjörövarna får vara med och klä sig i smycken och kasta guldpengar på varann.

Ängslyckan

av Irmelin Sandman Lilius

Fia kallades den lilla, puckelryggiga gumman, som för länge sedan under fru Solas tid, bodde på en Ängslycka på Högberget, långt uppe i Rotåkersskogen.

Fia var örtkunnig och klok. Hon var också trollkunnig, och en del människor var rädda för henne.

Men hennes båda fosterbarn, Moss-Arne som var sju år, och Luva som var åtta, tyckte alldeles förskräckligt mycket om henne.

Och det gjorde också hennes get, hennes häst Vattukånkaren, och hennes båda svarta kattor Susa och Sotnos.

En dag i sköna sommartiden kom Tora från Aspbacken i Rotåkersbyn för att hälsa på och berätta nyheter. Hon tyckte mycket om att berätta nyheter.

– Det är bra att ni har mig som kommer hit och talar om för er vad som händer i världen, sade hon, annars skulle ni ju ingenting veta här ensamma och bakom allt.

– Nänä, sade Fia och plirade lite. Och vad är det som har hänt i världen nu då?

Tora berättade lite ett och varje, och så kom hon fram till den stora nyheten, den som hon egentligen kommit för att berätta.

– Vi har fått en fru till byn, sade hon. En fin och främmande fru. Hon är inte ung, men så ståtlig! Och vackert klädd. Hon kom ridande på en svart häst, och efter henne kom en tjänare ridande på en grå. Han säger ingenting, den där tjänaren, men bra ser han ut han med, och hästarna är blanka som våta stenar.

– Vad heter frun? frågade Fia.

– Hon säger att hennes namn är så fint att hon inte vill säga det för då skulle vi bli rädda, säger hon, så vi säger bara Frua åt henne.

– Vad gör en sån som hon i Rotåkersbyn då?

– Hon väntar på att bli frisk. Hon skulle bara förbi, hon var på väg till Tulaborg, men hon blev sjuk på vägen.

– Vad felas henne?

– Hon har ont i halsen. Hon är så hes att hon bara kan viska. Hon går inte ut. Hon sitter i stugan på Stor-Mattas. Och jag tänkte att du kunde gå och titta på henne och ge henne nån sorts läkedryck.

Fia teg och gnuggade sin näsa.

– Hon är så god och mild, stackarn, och alls inte otålig, och hon är frikostig också, och betalar alla med guldpengar för allt, också barnen som plockar smultron åt henne får guldpengar.

Fia teg.

– Ont i halsen har du ju botat förr.

Fia teg.

Tora såg osäker ut. Barnen var förvånade. Fia brukade alltid vara snabb att hjälpa. Hon samlade örter, hon kokade läkedrycker, hon lagade till salvor och omslag, och alla som kände sig klena och krassliga kunde söka bot hos henne, eller tröst, om det var så att det inte fanns någon bot.

– Hm, sade Fia till sist. Säg henne att hon blir bra bara hon kommer bort härifrån.

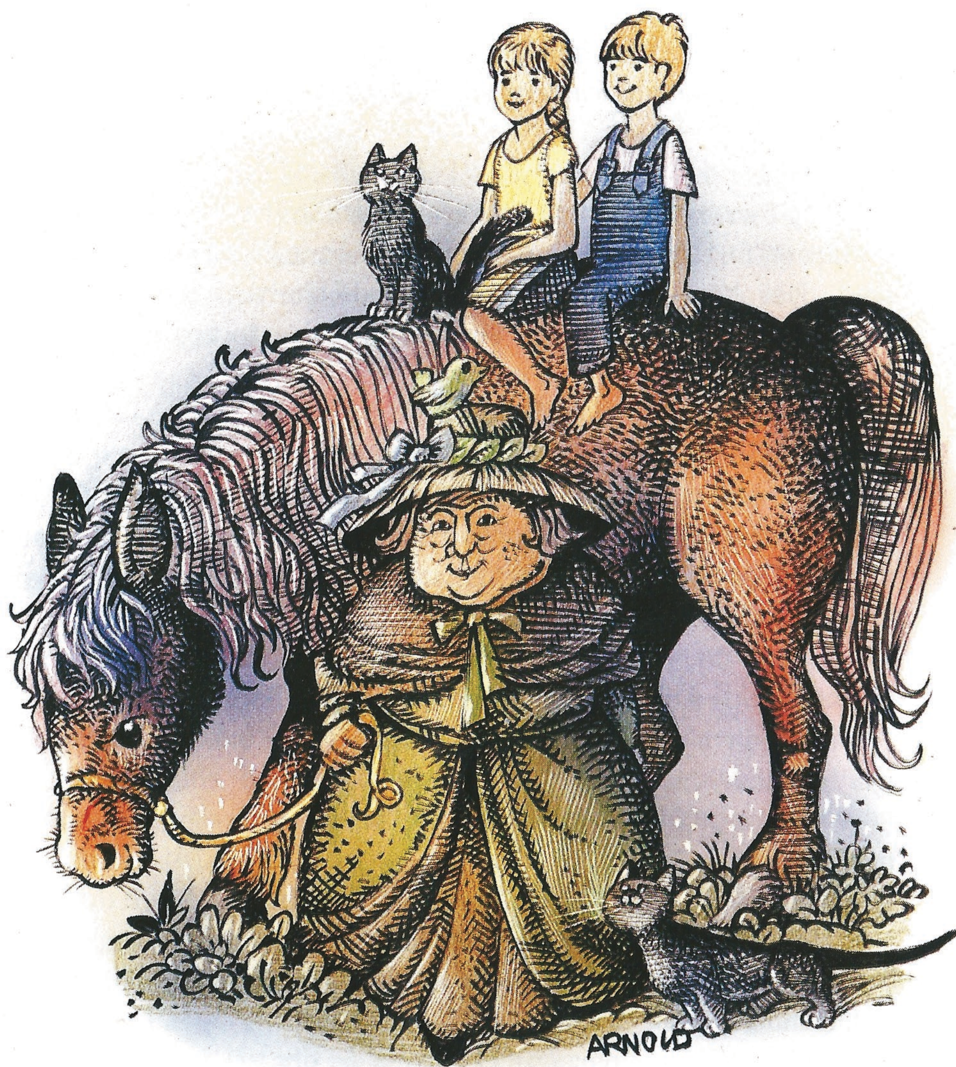
– Det där lät ovänligt, sade Tora förebrående. Och vill du inte ha guldpengar då?

Fia fnös. Pengar hade hon aldrig brytt sig om, det visste alla som kände henne. Hon vände ryggen åt dem och gick utför backen.

Tora såg långt efter henne. – Hon är då allt bra underlig ibland, sade hon till Moss-Arne och Luva. Tycker ni inte också att hon är underlig?

– Nej, sade de.

När Tora hade gått, sökte de upp Fia. Hon stod vid källan, un-

På Vattukånkarens rygg red barnen och de två katterna iväg efter Fia.

der silverträdet. Hon höll händerna mot silverträdets stam. Och hon såg ner i källans vattenspegel, där silverglimtar dallrade och löpte.

– Vad gör du? frågade de.

– Jag försöker göra mig klokare, sade hon.

Barnen förstod hur hon menade. Silverträdet var inget vanligt träd. Det kom från Vattenlandet-under-jorden, och det hade trolska egenskaper. Ibland, om man inte visste hur man skulle handla, kunde silverträdet ge råd.

– Men du är ju klok, sade de.

– Inte tillräckligt, sade hon. Jag undrar om inte den fina, främmande frun i själva verket är en ganska ful och välbekant fru. Jag misstänker att hon inte alls har ont i halsen, och att hon låtsas vara hes för att ingen ska känna igen hennes röst, och jag är rädd att hon har kommit hit för att göra illa.

– Menar du, sade barnen, att hon skulle vara Lammskinns-Kajsa?

Den onda häxan Lammskinns-Kajsa var Fias värsta fiende. Fia suckade:

– Jag kan ju inte vara säker, sade hon. Inte förrän jag har sett henne.

– Men gå till Rotåkersbyn och titta! sade barnen.

– Hon vill att jag ska göra det, sade Fia. Och därför tror jag det är bäst att jag låter bli. Hon har lärt sig förvändningsord sen sist vi möttes.

– Vi kan gå! sade barnen.

– Hon känner igen er. Det kan vara farligt för er.

– Miau, sade Susa.

– Dig känner hon också igen, sade Fia och strök Susa över ryggen.

– Shhh! väste Sotnos.

– Ja, sade Fia. Du kan gå. Du hade helt annan kropp förr i världen. Men var försiktig, låt henne inte se dig i ögonen.

Sötnos, som tidigare i livet hade varit en löpande-orm, och som kunde springa fortare än alla andra kattor i världen, utom Susa, böjde på huvudet, och sprang.

På kvällen kom han tillbaka. På ett språk som Fia förstod, och som de andra djuren förstod, och som barnen hade lärt sig att förstå, berättade han vad han hade varit med om.

Han hade tassat från hus till hus i byn, med svansen i vädret som en vanlig katt, men två gånger hade han råkat i slagsmål med bykattorna. Han hade länge suttit utanför dörren till Stor-Mattas stuga och väntat på att någon skulle öppna dörren, men ingen hade kommit. Det var höbärgningstid och allt folket var ute på ängarna.

Sedan hade han gått upp på taket till stugan, och genom skorstenen tagit sig ner i den öppna spisen. Därifrån hade han försiktigt tittat ut i stugan.

Den fina frun satt i solrutan vid fönstret.

– Hur var hon klädd? kunde Luva inte låta bli att fråga.

– Hon hade nånting på sig, så där som människor nu har, sade Sotnos. På golvet kröp Stor-Mattas lilling omkring och lekte. Frun satt och tittade på honom, och när hon tittat en stund kastade barnet upp. Då skrattade hon.

– Hur lät det? frågade Fia.

– Strävare än en kråka. Skarpare än en korp.

– Aha, sade Fia.

– Jag kände igen henne, sade Sotnos, inte bara på skrattet, och inte bara på ögonen, men på hela den obehagliga ångan som fläktar ut från henne.

– Såg hon dig?

– Jag tror inte det, för spisen var svart av sot och själv är jag ju svart som sot, och jag kisade så att mina ögon inte skulle synas. Men jag tror hon hörde mig när jag klättrade upp genom skorstenen igen, och om hon misstänker att någon lurat på henne kommer hon att skynda sig att göra någonting otrevligt.

Susa väste.

I detsamma hördes steg. Tora från Aspbacken kom skyndande, och bredvid skyndade Stor-Mattasmor. De hade gått så fort längs den knaggliga skogsstigen att de var alldeles röda i ansiktet.

– Fia, ropade de, nu måste du komma genast! Alla barn har blivit sjuka, de bara kastar opp!

Fia vände sig bort.

– Fia! ropade de. Du *måste* hjälpa oss! Du har ju alltid hjälpt oss tidigare. Varför är du sån här mot oss nu?

– Barnen blir friska genast när den främmande frun ger sig iväg, sade Fia.

– Men inte vill vi alls att hon ska ge sig iväg, svarade Tora och Stor-Mattasmor. Vi vill att hon ska stanna. Vi tycker om henne. Varför tycker du inte om henne? Hon är vacker som en drottning och rik som solen, och hennes hästar är så blanka och fina och hennes tjänare, fast han nu ingenting säger, är en vacker pojke, och mild och god är hon mot oss alla fast hon är så sjuk att hon

måste hålla handen för bröstet, och hon är mycket snällare än du!

Fia gick sin väg utför backen.

– Om du inte hjälper oss, ska vi laga att det blir du som måste laga dig härifrån! ropade de efter henne.

– Du är i alla fall bara en fattiglapp som får bo på vår mark! ropade Stor-Mattasmor, men om du inte gör som vi säger har du ingenting att skaffa här.

– Kan inte ni två få henne att vara som folk? sade Tora till barnen.

– Hon är som folk, sade de tappert.

När Tora och Stor-Mattasmor hade gått, gick barnen till källan. Fia satt uppklättrad i trädet, och först såg barnen bara hennes ansikte speglas i källan, bland de dallrande silverlövsspeglingarna. De frågade inte varför hon satt där, de frågade:

– Varför säger de så där fult? Tora och Stor-Mattasmor? Just som de inte alls skulle vara vänner med oss. Är det Lammskinns-Kajsas fel?

– Ja, sade Fia. Hon har förvänt deras tankar och deras hjärtan.

– Kan du inte tala om det för dem?

– De skulle inte tro mig. Men jag hoppas kunna visa dem hur hennes rätta jag ser ut, i morgon kväll när det är fullmåne.

– Hur då? frågade barnen.

– Jag vet inte. Silverträdet har sagt mig så.

Följande dag kom Stor-Mattasfarfar stultande och stapplande längs stigen, och i hälarna på honom kom alla gamlingar från hela Rotåkersbyn. De fäktade med armarna, och de som gick med käpp fäktade med käppen, och de ropade:

– Fia! Det är du som har slagit sjukdom på alla i byn utom på oss, för vi är så gamla och sega att oss biter ingenting på. Så säger vår fina och främmande fru, och det måste vara sant, för innan du kom hit hade vi inte såna här besvärligheter. Och nu ska du stå till svars, ditt usla skrälle, och vi är inte rädda för dig, för vi är gamla själva!

– Var är du, Fia! skrek de och stampade och stolpade runt hela Ängslyckan. Men ingen av dem gick nerför backen till källan, där Fia satt uppklättrad i silverträdet så högt hon kunde komma.

– Var är hon? röt de åt barnen. Barnen svarade som sant var, att de inte hade sett henne på hela dagen.

Då stack de gamla människorna näsorna ihop och viskade med varandra, och så sade Stor-Mattasfarfar:

– Vi tar dem med oss.

Susa och Sotnos gömde sig i gräset. Geten sprang till skogs. Vattukånkaren gick och betade och låtsades att ingenting annat angick honom, men barnen såg nog att han lyssnade och sneglade och lade märke till allt.

– Om vi tar barnen med oss till vår fru, sade Stor-Mattasfarfar, då måste Fia väl i alla fall komma för att söka dem, och då ska hon få sig för allt illa som hon har gjort.

– Hon har aldrig gjort illa åt nån enda i hela världen! skrek Moss-Arne.

– Det är den där fruan som har lurat er! skrek Luva.

– Stackars barn, sade Stor-Mattasfarfar, ni vet inte vad ni säger, och nu är det nog bäst att ni inte säger nånting alls, och så tog han dem hårt i armarna och tvingade dem med sig.

Men medan de följde den vindlande stigen som ledde från

Barnen lämnade Fia i trädet och började gå stigen till Rotåkersbyn.

Ängslyckan till Rotåkersbyn, hörde barnen hur det då och då prasslade i snåren. Och då och då såg de skymtar av glänsande svart. Och de förstod att Susa och Sotnos följde dem i smyg.

Gamlingarna orkade inte gå särskilt fort. Det kvällades när de allihop kom fram till Rotåkersbyn.

Lammskinns-Kajsa steg ut på Stor-Mattas trappa och stod där som om det var hon som ägde hela gården, och hela byn dessutom. Solnedgångsljuset förgyllde henne. När hon fick syn på barnen log hon.

– Äntligen, sade hon med sin hesa, sträva röst.

– Fia har rätt, sade hon till byfolket. Ni blir friska om jag reser härifrån. Och det gör jag nu! sade hon. Och jag tar barnen med mig.

– Res inte! bad Stor-Mattasfarfar.

– Stanna hos oss! bad Gamlan från Aspbacken.

Alla dörrar i byn öppnades, alla som orkade gå eller krypa kom ut, och de sträckte sina armar mot Lammskinns-Kajsa och de bad och de tiggde henne om att stanna. Hon skrattade, och det var ett elakt skratt.

– Ni vet inte vad ni begär, sade hon.

Ur ögonvrårna såg Moss-Arne och Luva hur Susa, som smugit sig efter dem, och gömt sig för Lammskinns-Kajsa bakom kjolar och byxben och fötter, vände om och satte av tillbaka mot skogen. Hon sprang så fort att hon nästan inte syntes. Hon kunde springa fortare än alla andra kattor i världen utom Sotnos, och det var för att hon härstammade från ett stjärnskott.

De förstod att hon skulle föra bud till Fia. Men de visste att Fia inte skulle komma ner ur silverträdet innan månen hade gått upp.

Lammskinns-Kajsa gav till en vissling. Fram bakom knuten kom hennes stora svarta häst, och efter den kom hennes stora, gråa häst, och hennes tyste gråklädde tjänare.

– Sätt barnen på Den Grå och bind fast! befallde Lammskinns-Kajsa, och tjänaren lyfte dem, en i var hand, som om de varit grankottar.

Då kastade Sotnos sig fram, och upp på den gråa hästen. Han klängde sig fast vid nacken på den och klöste med alla fyra tassarna. Klorna halkade, och repade vita spår. Och hästen gav till en suck, den sjönk ihop under honom, och den blev livlös och hård, den blev till sten.

Sotnos tog sats på nytt och hoppade på den gråklädde tjänaren. Han föll så lång han var och blev en gärdsgårdsstör.

Lammskinns-Kajsa väste. Hon lyfte sin långa kjol och sprang utför trappan, rakt mot barnen, hon stirrade på dem med brinnande ögon och mumlade underliga ord.

Men över skogstopparna syntes ett blossande sken, och ur skogen hördes ett dunkande.

Lammskinns-Kajsa sträckte händerna med långa klofingrar mot barnen. De försökte komma undan henne, men gammelfolket motade dem.

Sotnos rev i bakvåden på hennes kjol. Den revs i trasor, men hon brydde sig inte om det.

Det dunkande ljudet blev starkare.

Lammskinns-Kajsa lyfte barnen, så som hennes tjänare hade gjort, en i var hand, och själv lät hon sig lyftas av luften, upp på den svarta hästen, som genast satte av över tunet.

Men fram ur skogen kom gamla Vattukånkaren i rasande ga-

lopp, och fastklängd på hans rygg satt Fia. Vattukånkaren hade förr i världen varit människa och hjälte, och han kunde löpa fortare än alla andra hästar i världen, utom de fyra som en gång hade varit hans kamrater.

– För sent! skrattade Lammskinns-Kajsa, hon satte hälarna i sin häst och hästen tog ett språng över gärdsgården kring tunet. Sotnos som rusat efter den försökte nå den med sina klor, men utan att lyckas.

– För sent för dig! ropade Fia. Se er om! ropade hon åt byfolket. Alla vände sig om, och ett suckande for igenom dem. För nu hade månen gått upp över skogskanten, den hade bleknat till silver, den hade klarnat, och som i en vattenspegel såg man i månen hur Lammskinns-Kajsas rätta jag såg ut.

– Rädda barnen! Barnen! ropade Stor-Mattasfarfar och stultade fram på sina gamla skröpelben.

– Undan! skrek Fia där hon och Vattukånkaren kom farande. Hon tog den lilla slidkniven som hon alltid bar hängande vid sitt bälte, och kastade den mot den svarta hästen. Det blev ett vitaktigt, mjöligt märke där den träffade, och hästen gav till en suck. Den sjönk ihop, den sjönk till jorden, hård och livlös; den blev sten.

Fia fångade upp barnen när de föll.

Lammskinns-Kajsa föll inte. Hon bredde ut armarna och de växte till vingar. Ett ögonblick skymde hon månen, skymde hon hela himlen, och så var hon borta.

– Vad hände? frågade byfolket. Ingen var längre sjuk av sjukdomen som Lammskinns-Kajsa hade satt på dem.

Men de verkade förvirrade, tyckte Moss-Arne och Luva, och

Lammskinns-Kajsas armar blev till vingar och plötsligt flög hon iväg.

de tycktes ha tappat en del av sitt minne. När Moss-Arne och Luva sade:

– Nå, nu fick ni se att den fina frun . . . sade de:

– Vilken fin fru? Vad pratar ni om? Är det nånting som ni barn har lekt ihop?

Och de trodde att de alla samlats där på tunet bara för det vackra månskenets skull. De sade till Fia:

– Så roligt att se dig! Det är visst längesen du sist var till bys! Kom in och ät kvällsgröt och stanna hos oss över natten!

Barnen stannade kvar ute, de lekte, de klättrade på den stora gråa stenen nära Stor-Mattas trappa och ropade:

– Vi låss att den är en häst! De hoppade över gärdsgården kring tunet och klättrade upp på den svarta stenen på andra sidan, och de ropade:

– Vi låss att den här är en annan häst! Och titta, här är Fias kniv och den har spetsen bruten!

Det var medan de satt och åt, som Stor-Mattasfarfar med ens lade märke till, att det prasslade i hans penningpung. Den var full av vissna löv. Han undrade hur de hade kommit dit. Lite senare sade Stor-Mattasmor att det låg vissna löv i hennes hörnskåp.

Ja, småningom märktes det att i askar och skrin och i alla slags gömmor över hela byn låg det vissna löv. Byborna undrade hur de kommit dit.

– Och inte är det höst heller! sade Stor-Mattasfarfar.

– Ska vi berätta för dem? frågade Moss-Arne och Luva. Att det är Lammskinns-Kajsas guldpengar som visar sina rätta jag?

– Nej, sade Fia och skrattade.

Kabadaluk

Folksaga

Dottern till kejsaren av Istanbul var den vackraste tösen i hela världen. Folk i avlägsna landsändar som aldrig hade sett henne hade de märkvärdigaste föreställningar om henne. Det sades att fåglarna i träden tystnade för ett ögonblick och bugade sirligt när hon gick förbi, att de vilda blom-

morna också bugade fastän ännu behagfullare och att rosorna i hennes fars trädgård helt enkelt föll ner på trädgårdsgångarna, så att hennes nätta fötter skulle krossa bladen för att deras väldoft skulle kunna stiga upp omkring henne. En gammal kvinna påstod till och med att påfåglarna slog ut sina skimrande stjärtfjädrar när hon promenerade på borggården och att de – i stället för att högfärdigt strutta omkring som påfåglar brukar – satt stilla och lät sin fjäderskrud bilda en brokigt lysande matta som prinsessan kunde gå på.

Du tror förstås inte på allt det här snicksnacket; men det kan kanske få dig att inse att prinsessan måste ha varit oerhört vacker. Och när allt kommer omkring så var det väl i själva verket det landsborna ville säga.

Kejsaren var så stolt över sin dotters skönhet att han utfärdade en kungörelse om att ingen som inte var lika vacker som hon – fast på ett annat sätt givetvis – fick gifta sig med henne.

Kejsaren hade inga söner, och eftersom han insåg att han måste dö en vacker dag, tänkte han att det skulle vara bra ifall prinsessan gifte sig snart och fick barn – bland annat en liten prins som en dag skulle bli kejsare. Han befallde några tjänare att bege sig ut i landet för att hitta en ung man som var värdig hans dotters hand.

De kejserliga tjänarna letade i ett år – i alla städer, i alla slott, på landsvägar och på borggårdar – men de kunde inte hitta någon som de trodde vara god nog. Till sist red de till kusten för att titta på de unga män som seglade på havet. Det fanns många ståtliga ynglingar att se på, men ingen som i sin manliga skönhet var prinsessans like.

En dag när de färdades utmed kusten genom ett vilt och klippigt landskap mellan två hamnstäder fick de syn på en gammal dervisch – en av österlandets vise män – som satt på en klippa alldeles ovanför det turkosfärgade havet. Han bar sig högst besynnerligt åt. Då och då tog han fram en papperslapp ur fickan, och när han hade skrivit några ord på papperet, kastade han det i havet där det flöt sin väg.

De nyfikna tjänarna frågade:

– Vad i all världens dar är det du gör, dervisch?

Utan att lyfta blicken svarade den gamle mannen:

– Åh, jag håller bara på att förmäla unga män och kvinnor med varandra.

Nog för att tjänarna uppfattade vartenda ord han sa, men de tyckte att hans röst var mycket underlig. Då de hade återvänt till palatset för att berätta för kejsaren vad de hade sett och hört, förklarade de att rösten hade låtit som ett fräsande uppblandat med ett bubblande ljud som när luft stiger upp genom vatten.

Trots att kejsaren visste att dervischerna inte var som vanligt folk, att de manar fram andar genom att sjunga böner och gamla verser med gäll röst, trots att kejsaren kände till detta tyckte han att det var klokast att säga till sina tjänare:

– Prata inte strunt! Dervischen hade antagligen en förfärlig snuva.

Han begrep att om han sa till tjänarna att dervischen kunde vara en trollkarl, som i själva verket stod under inflytande av något farligt vidunder som höll till invid stranden, skulle ingenting kunna förmå dem att återvända dit för att ställa en viktig fråga till dervischen. Kejsaren ville nämligen ha reda på namnet på

den unge man som skulle gifta sig med hans dotter, den sköna prinsessan.

– Skynda er tillbaka till den där gamla dervischen, befallde kejsaren, och be honom säga er namnet på den yngling som kommer att gifta sig med prinsessan.

Den gamle mannen satt fortfarande kvar på klippan i det vilda och besynnerliga landskapet och tjänarna frågade:

– Vem kommer att gifta sig med prinsessan?

– Åh, hennes namn och namnet på den man som hon kommer att gifta sig med skrev jag på en papperslapp för länge, länge sedan, svarade dervischen med samma konstiga röst, varpå han återgick till sina mystiska förehavanden utan att vidare bekymra sig om de kejserliga tjänarna.

De red i galopp tillbaka till kejsaren och talade om för honom vad dervischen hade sagt.

– Fårskallar! skrek kejsaren ilsket. Varför frågade ni inte vad den unge mannen hette? Är ni alldeles tomma i huvudet? Rid tillbaka till dervischen och säg till honom att kejsaren befaller honom att säga namnet på hans dotters tillkommande.

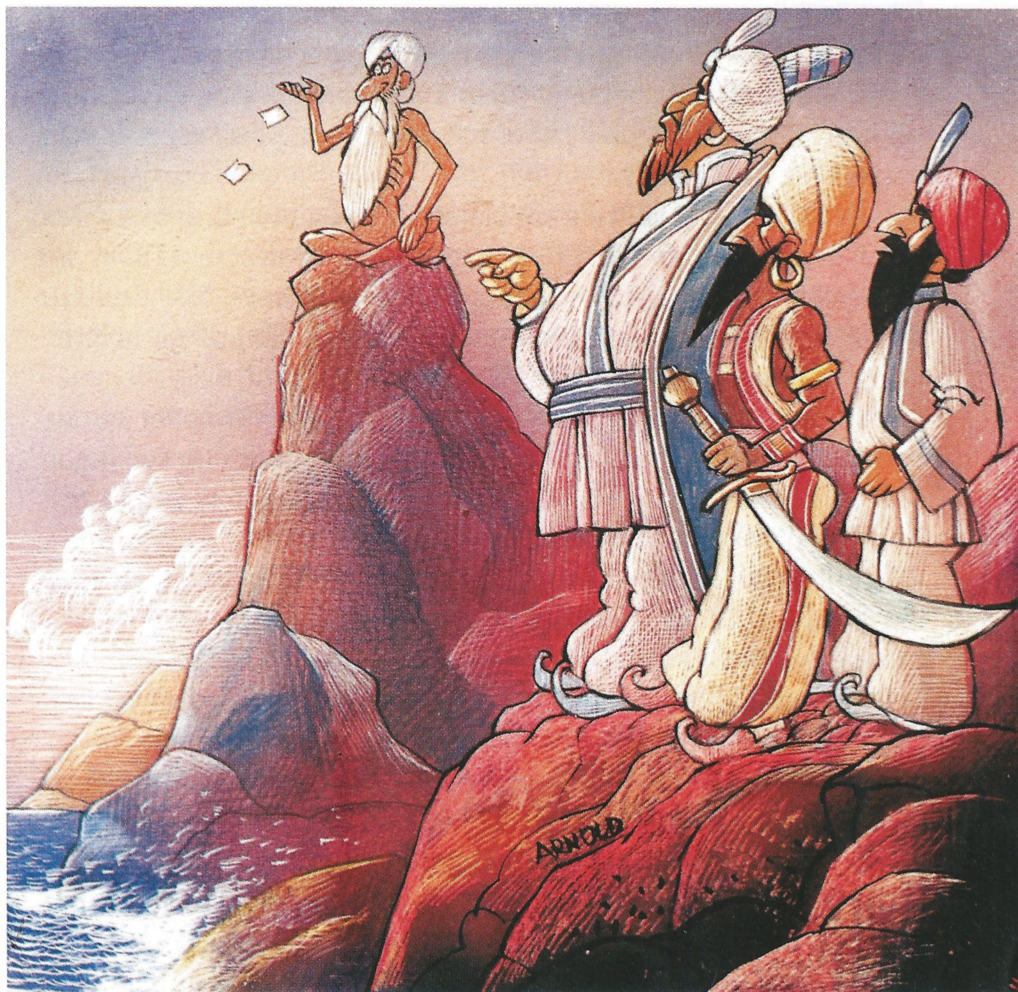
Tjänarna ilade tillbaka och återfann den gamle mannen på klippan där han fortfarande satt och skrev namn på papperslappar.

– Kejsaren befaller dig att säga namnet på den man som kommer att gifta sig med prinsessan, sa de.

Den gamle mannen lyssnade utan att lyfta blicken, men efter en stund log han och sa:

– Tala om för kejsaren att prinsessan kommer att gifta sig med Kabadaluk som bor i Istanbul, kejsarens egen huvudstad.

Glada till mods återvände tjänarna till kejsaren, men han blev

Prinsessan kommer att gifta sig med Kabadaluk, sa dervischen leende.

inte särskilt belåten. Han ville veta någonting om den där Kabadaluk, var han bodde, vad han hade för rang och om han hette någonting mer. Tjänarna blev tvungna att ännu en gång ge sig iväg till klippan invid det blåa havet för att ta reda på så mycket som möjligt om Kabadaluk.

Men när de kom tillbaka till platsen syntes inte ett spår av den gamle mannen. Han hade försvunnit. Det såg nästan ut som om vågorna skulle ha dragit honom med sig ut till havs. När de meddelade kejsaren detta, märkte de att han var långtifrån belåten utan tvärtom mycket bekymrad.

Det enda man kunde göra var att fråga alla vid hovet om de kände någon ung man vid namn Kabadaluk. Men det var ingen som gjorde det, trots att alla frågade sitt tjänstefolk också, och de i sin tur frågade sina bekanta.

När kejsaren fick veta att ingen hade hört talas om någon yngling med ett så märkvärdigt namn, kallade han på sina vesirer och ministrar för att hålla rådslag.

De pratade och funderade en hel del under rådslaget, men kejsaren gav inte mycket för deras råd förrän storvesiren sa:

– Ers majestät, det finns bara en sak att göra. Låt oss bygga ett slags port utanför staden med rätt så långa sidostycken, ungefär som ett kapplöpningshinder, och sedan befalla att varenda man och pojke i staden måste gå igenom den där porten och uppge sitt namn. Om det inte dyker upp någon som heter Kabadaluk då, så kan vi vara säkra på att det inte finns någon ung man med det namnet.

Kejsaren samtyckte och inom två dagar var porten byggd. Kejsaren och hela hans hov tog plats på en överbyggd läktare

som var festligt dekorerad med vimplar och strax började en spännande parad. Där kom feta misstrogna köpmän som hade sina penningpungar dinglande vid bältet eller gömda under manteln; där kom adelsmän i siden och brokad och gnistrande juveler; tiggare i lumpor hasade förbi; där kom eftertänksamma hantverkare och livade gårdfarihandlare och pojkar som skrattande och skuttande kilade igenom porten och tyckte att det hela var väldigt roligt; gamla män som stödde sig på sina käppar skred värdigt förbi, följda av unga män med stolt uppträdande. Hela dagen drog de förbi likt en flod i alla de färger.

Ingen av dem hette Kabadaluk.

Kejsaren visste inte riktigt ifall han skulle vara nöjd eller förargad.

– Jaha, sa han mellan sammanbitna tänder, vi får väl ge den där olycksaliga dervischen en chans till. Han vände sig till sin högste general och sa. – Låt mina soldater bege sig in i staden med detsamma och leta igenom varenda gata och vartenda hus för att slå fast om den där gamla token talade sanning.

Storvesiren och storsigillbevararen följde med soldaterna. Till att börja med hittade de bara kvinnor och flickor, och kvinnorna grät och ojade sig för att de inte visste vad det var kejsaren tog sig till med deras män och söner, men storvesiren skrattade och sa tröstande till dem: – De är snart tillbaka hos er igen.

Rätt som det var fick de syn på en trasig arabisk barfotalasse som satt hukad i en port. Han var så mager att benen lyste igenom skinnet på honom. Storvesiren blev röd av ilska och fräste:

– Varför är du inte utanför staden tillsammans med de andra unga männen?

Och när pojken snyftade fram att det visste han ingenting om, fräste storvesiren som var säker på att svaret skulle bli Omar eller Abdul eller något annat lika vanligt arabnamn:

– Vad heter du förresten, din slyngel?

– Kabadaluk!

– Det är inte sant! skrek storvesiren. Det är bara som du hittar på!

– Förlåt, herrn, viskade pojken, jag hittar inte på. Mitt namn är Kabadaluk.

Storvesiren lyssnade inte så noga på svaret. Han grubblade med rynkad panna. Hans skrynkliga gamla ansikte fick en misstänksam min.

– Hör på, ditt frö! sa han. Är din farbror eller farfar en dervisch, som sitter på en klippa och låtsas syssla med äktenskap? Låt mig höra sanningen nu!

– Jag har inga farbröder och ingen farfar eller någon annan alls, ropade pojken. Men jag vet att mitt namn är Kabadaluk.

På storvesirens befallning grep soldaterna pojken och släpade honom med sig ut till den nybyggda porten där kejsaren fortfarande väntade.

När storvesiren hade omtalat vad som hade hänt inne i staden blev kejsaren först mäkta överraskad, men sedan när han hade fått höra historien utförligare blev han topp tunnor rasande.

– Ta med dig den där olycksaliga varelsen till en enslig del av skogen, skrek han till storsigillbevaren. Hugg honom i bitar med ditt svärd och låt honom sedan ligga där.

Därpå vände sig kejsaren till storvesiren och sa med bitter röst:

Storsigillbevararen red genom skogen med Kabadaluk efter sig i repet.

– Skulle någon kunna föreställa sig den där ynkliga varelsen som min svärson, som make till min dotter, den älskliga prinsessan? Men när den där Kabadaluk väl är död, så kan den galna dervischen hitta en annan brudgum åt henne.

Storsigillbevararen lade ett rep kring arabpojkens hals, klev på sin svarta hingst och red bort mot skogen dragande den snubblande pojken med sig. Den ståtliga hästen kastade stolt med huvudet när dess seldon muntert pinglade, och då storsigillbevararen tittade på sitt präktiga djur kunde han inte låta bli att jämföra det med den ömkansvärda varelse som han släpade efter sig.

– En sådan stackare är inte värd att jag besudlar mina händer med hans blod, sa han för sig själv. Varför skulle jag göra mig omaket att döda honom när han säkert kommer att duka under i alla fall?

När de hade kommit djupt in i skogen steg storsigillbevararen ner från sin häst och avlägsnade repet från pojkens hals. Han grävde i sadelpåsen och tog fram en träask, på vilken hans initialer var ingraverade i guld. Han vände sig till den darrande pojken och sa:

– Du ska ta den här asken till den stora sjön som ligger på andra sidan av de höga berg du skymtar i fjärran. När du kommer fram till sjön, måste du doppa ner armen i vattnet och ta upp fyra av de färggranna stenar som finns på bottnen och stoppa dem i den här asken. Asken och de fyra stenarna ska du komma tillbaka med till mig. Och nu, fortsätte han allvarligt, måste du lova mig att aldrig mer säga att ditt namn är Kabadaluk, inte förrän jag ger dig tillstånd till det.

Pojken lovade detta.

– Tack, herrn sa han, för att ni inte högg mig i bitar.

När storsigillbevararen red tillbaka genom skogen kände han sig en smula bedrövad då han tänkte på arabpojken som skulle komma att dö av sina umbäranden.

Det är verkligen en trevlig pojke, tänkte han. Han kommer snart nog att dö av utmattning om inte vargarna har ätit upp honom dessförinnan. Och även om han skulle lyckas ta sig fram till sjön, så kommer det stora vidundret som bor i den att svälja honom med hull och hår, så snart han sticker ner armen i vattnet för att hämta upp stenarna. Ingen har någonsin återvänt från den där sjön. Jag sa så där åt honom och gav honom den där asken bara för att göra hans ändalykt lite behagligare.

När storsigillbevararen kom tillbaka till palatset sa han till kejsaren att hans befallning hade blivit åtlydd. Hans majestät kunde vara alldeles viss om att Kabadaluk var död.

Men Kabadaluk var i själva verket inte alls död.

Om han hade varit en vanlig ung man, van vid god mat och varma kläder, så skulle han säkerligen ha dukat under. Men usel mat var det enda han någonsin hade ätit och varma kläder hade han aldrig haft. Därigenom klarade han sig gott på att livnära sig på bär, ormbunksrötter, räkor och små fiskar som han lyckades fånga i de grunda vattendrag som låg i hans väg.

Det tog honom många dagar att nå fram till bergens fot, många dagar att ta sig över bergstopparna, och ännu fler att hitta den stora sjön som han fann till slut en tidig morgon innan solen ännu hade hunnit stiga upp bakom bergen.

När han kom fram till stranden av sjön som såg mörk och

trolsk ut i den matta dagern, fick han höra ett besynnerligt ljud som till en början skrämde upp honom. Han tyckte att det lät som snarkningar. När han tog sig en noggrannare titt på vattenytan såg han att luftbubblor steg upp från bottnen av sjön och krusade den lugna vattenspegeln. Det var i själva det lätta bubblandet som snarkningarna hördes.

Det måste vara ett hemskt vidunder eller en drake i sjön, tänkte Kabadaluk och hade god lust att ta till benen i rena förskräckelsen. Men, tänkte han, det är så pass tidigt på morgonen att vad det än kan vara för ett vidunder, så sover det säkert fortfarande. Om jag är mycket tyst och mycket snabb, så kan jag nog hinna få tag på de fyra stenarna och hinna ge mig iväg tillbaka mot Istanbul igen innan det vaknar.

Han tassade på tå ner till sjöstranden och ställde sig på knä för att ta upp stenarna.

Det snarkande bubblandet fortsatte som förut, och nu tyckte Kabadaluk att ljudet blev till ord som han kunde förstå. Han tyckte att det lät som: Var inte rädd, Kabadaluk, jag ska inte göra dig något ont.

Dessa ord upprepades om och om igen – det tyckte i varje fall Kabadaluk. Men han var inte mindre ängslig för det.

De färggranna stenarna var så vackra och skimrade så fint när solen började stiga upp över bergstopparna, att Kabadaluk bestämde sig för att fylla hela asken. När asken var full råkade han titta på sin arm som han hade doppat i vattnet flera gånger för att ta upp stenarna. Upp till armbågen hade den blivit kraftig och muskulös och huden var slät och rosig.

Det skulle vara bra dumt att ha en vacker arm och en vacker

Kabadaluk föll på knä vid stranden och började fylla asken med sten.

hand, medan resten av mig är så knotig och ärrig, tänkte Kabadaluk, kastade av sig sina lumpor och hoppade i vattnet. Han höll för näsan och doppade hela kroppen i sjön.

När han kom upp ur vattnet hade solen helt och hållet stigit över bergstopparna, och aldrig hade den lyst på en vackrare yngling än Kabadaluk. Han hade blivit högväxt och kraftig, hans hår som hade varit smutsigt och tovigt hade blivit lika tjockt och svart som en korpstjärt, medan ögonen som hade varit vattniga och skumma hade blivit stora och lyste av livsglädje.

Nu måste jag skynda mig tillbaka till Istanbul för att leta reda på den vänlige mannen som bad mig hämta stenarna och ta med mig asken tillbaka till honom, sa Kabadaluk för sig själv. Men jag måste komma ihåg att jag har lovat att aldrig uppge mitt rätta namn förrän han har gett sitt tillstånd till det. Han kanske ger mig en stor belöning, och i så fall ska jag bygga mig ett eget litet hus och aldrig mer sova i portgångar igen.

När han hade varit på vandring i många dagar, varsamt omhuldande asken med stenarna, och kommit upp på toppen av det sista berget, såg han sig omkring för att försöka lista ut vägen till Istanbul. I alla riktningar utom en såg han ingenting annat än trädtoppar. Först tyckte han att det omöjligt kunde vara det rätta väderstrecket. Men åt detta håll, långt bortom berg och floder och på andra sidan av en stor slätt, såg han minareterna och tornen i en stor stad skimra i solskenet. Eftersom Kabadaluk kände sig övertygad om att det måste vara Istanbul började han gå åt det hållet.

Det dröjde tre dagar innan han var framme vid stadsmuren och han var mycket trött och mycket hungrig när han gick in ge-

nom en av stadsportarna. Han blev mycket överraskad när han kom in i staden, för han lyckades inte få syn på någon eller någonting som han kände igen. Till sist insåg han med sorg i hjärtat att detta inte var Istanbul; han befann sig i en främmande stad. Med den dyrbara asken som han lovat att återlämna till storsigillbevararen i famnen satte han sig i en port och grubblade över hur han skulle bära sig åt för att få tag på lite mat.

Stenarna i den här asken är väldigt vackra, sa han för sig själv. Någon kanske är villig att ge mig några kopparslantar för en av dem, så att jag kan köpa mig en liten bit bröd.

Han hittade i basaren en köpman som såg hederlig ut och han bjöd ut en av stenarna till den gode mannen.

Köpmannen tittade noga på stenen och vägde den i handen efter att ha hållit upp den mot ett ljus som brann på hans disk. Han tittade också noga på Kabadaluks vackra ansikte och ståtliga, kraftiga kropp.

Medan han frågade Kabadaluk hur mycket han ville ha för stenen, sa köpmannen för sig själv: Det måste vara en ung adelsman som har råkat i knipa.

Kabadaluk log vänligt och svarade:

– Nämn själv ett pris, för jag vet att det kommer att vara det rätta.

– Tre hundra dinarer, sa köpmannen.

– Ni skojar med mig! utropade Kabadaluk häpet. Har man hört på maken – trehundra dinarer!

Köpmannen som tydde Kabadaluks förvåning för ilska, sa då:

– Ja, jag säger väl fyrahundra dinarer, men inte ett öre mer.

– Vad i all världens dar talar ni om? ropade Kabadaluk än mer

förvånad. Vad menar ni?

– För att vara så ung och vacker är ni verkligen svår att köpslå med, muttrade köpmannen. Jag ger femhundra dinarer.

Nu först begrep Kabadaluk att stenen som han hade bjudit ut var värdefull. Han tog emot de femhundra dinarerna och skyndade iväg för att köpa mat och för att klä sig så som det anstår en rik person.

– Det måste vara en förmögen turkisk adelsman som har kommit långväga ifrån, sa folket i staden när de såg Kabadaluk. Hans kläder är präktiga och hans smycken är väldigt fina, men han själv är vackrare att se på än alla vackra saker i världen.

Kabadaluk trivdes mycket bra i denna främmande stad där alla välkomnade honom. Han sålde stenarna en efter en och blev snart så rik att han kunde bygga sig ett palats som var nästan lika stort som kejsarens i Istanbul. Eftersom Kabadaluk inte bara var rik utan dessutom vacker och god, blev han nästan som en kejsare själv. Han hade hållit sitt löfte till storsigillmästaren genom att hitta på ett nytt namn åt sig; sitt rätta namn avslöjade han aldrig.

Efter en tid nådde ryktet om Kabadaluks stora rikedomar och skönhet kejsaren av Istanbul. Han tänkte att nu hade man kanske äntligen hittat den unge man som var tillräckligt vacker för att få gifta sig med prinsessan. För att förvissa sig om saken skickade han storsigillbevararen för att ta reda på om de rykten som han hade hört var sanna eller ej.

Resan från Istanbul till Kabadaluks palats var mycket lång, men när storsigillbevararen såg hur stort och ståtligt det var blev han utomordentligt häpen och tyckte att resan hade varit

Kabadaluks palats var nästan lika stort och ståtligt som kejsarens.

mödan väl värd. När han visades in i den stora sal där Kabadaluk skulle ta emot honom svimmade han nästan av överraskning. Aldrig i hela sitt liv hade han sett en vackrare, trevligare, gladare ung man. Han kände naturligtvis inte igen den stackars trashanken som han hade lämnat att dö i skogen, och fastän Kabadaluk kände igen honom med detsamma beslöt han sig för att inte nu säga någonting om detta.

Kabadaluk gav en lysande fest till storsigillbevararens ära. Han bjöd på de mest utsökta maträtter medan musikanter spelade muntra låtar och akrobater och trollkarlar visade sina konster.

När festen var slut var storsigillbevararen så nöjd att han utan att invänta kejsarens tillstånd – vilket han visste att han skulle ha fått utan vidare – erbjöd Kabadaluk prinsessans hand.

– Jag är stolt över den stora ära som visas mig, sa Kabadaluk, som hade hört talas om prinsessan. Han räckte storsigillbevararen en glänsande guldring med en stor rubin i och tillade: – Med glädje tar jag emot prinsessans hand.

Storsigillbevararen red i sporrsträck tillbaka till Istanbul och ilade till kejsaren utan att låta någon tjänare anmäla sig.

– Ers majestät! ropade han. Om ers majestät genomsökte hela jorden och himlen med för den delen, så tror jag inte att ers majestät skulle kunna hitta en bättre make åt prinsessan än den som ni skickade iväg mig för att titta på. Han är till och med lika ståtlig som ni själv, ers majestät, och på sitt sätt är han lika vacker som prinsessan.

Kejsaren blev förtjust och förlät ögonblickligen storsigillbevararen för att han hade skänkt prinsessans hand till den vackre unge mannen utan att först tala med honom om det.

– Vad heter han? frågade kejsaren.

– Omar, svarade storsigillbevararen.

– Utmärkt! utropade kejsaren. Den där gamla dervischen måste ha varit en elak trollkarl eller något sådant. Kommer du ihåg att han sa att prinsessan skulle gifta sig med den där ömkliga lilla tiggarpojken som du högg i bitar i skogen? Han heter alltså Omar?

– Det är vad han kallar sig, ers majestät, sa storsigillbevararen, men jag tror inte att det är hans riktiga namn. Jag är säker på att han är son till någon stor kejsare och att han bara är ute och ser sig omkring i världen.

Man vidtog genast bröllopsförberedelser och hundratals gäster började anlända från världens alla hörn. Blommor som inte brukade blomma vid den tiden på året började få knoppar som var redo att spricka ut på den stora dagen. Gästerna som vilade på sidendynor i trädgården blev hänryckta när mängder av svalor pilade fram och tillbaka över deras huvuden för att skydda dem för den brännande solen. De kvinnliga gästerna fick se på när prinsessan provade sin brudstass och allesammans var de ense om att en prinsessa omöjligt kunde vara vackrare.

Äntligen randades den stora dagen och Kabadaluk, arm i arm med kejsaren, gick omkring bland gästerna som gladde sig åt att se hur stolt kejsaren var över den vackre och intagande unge man som skulle bli hans svärson. Efter en stund slog sig kejsaren och Kabadaluk ner under ett träd ett litet stycke ifrån gästerna och kejsaren lade milt sin hand på den unge mannens skuldra och sa:

– Omar, min son, du får inte ha några hemligheter för mig.

Storsigillbevararen säger att ditt namn egentligen inte är Omar utan att du heter någonting annat. Kan du inte tala om ditt rätta namn för mig?

– Jo, sa Kabadaluk, det tror jag att jag kan, men då måste Ers majestät först skicka efter storsigillbevararen.

Kejsaren klappade i händerna och befallde en tjänare som kom rusande fram till honom att be storsigillbevararen komma med det samma. När storsigillbevararen kom vände sig Kabadaluk till honom och sa:

– Får jag avslöja mitt rätta namn för hans majestät kejsaren?

Storsigillbevararen undrade varför en så besynnerlig fråga skulle ställas just till honom och det enda han kunde komma på att säga var:

– Javisst.

– Mitt namn är Kabadaluk.

Kejsaren blev så häpen att han rusade upp, och storsigillbevararen skulle ha gjort detsamma ifall det inte hade varit så att han redan stod upp, eftersom han befann sig inför sin härskare. Han slog ihop händerna och vände blicken mot skyn.

Till slut lyckades kejsaren muttra:

– Men den där dervischen hade fel i alla fall. Han sa att den Kabadaluk som skulle gifta sig med prinsessan bodde i Istanbul.

– Jag är född i Istanbul, sa Kabadaluk, och jag bodde en gång här i den kejserliga huvudstaden.

Han gjorde ett tecken åt en av sina tjänare som skyndade fram med den träask som hade storsigillbevararens initialer ingraverade på locket och som innehöll fyra stora smaragder. Kabadaluk överräckte asken till storsigillbevararen.

Kejsaren och Kabadaluk lämnade gästerna och satte sig att vila.

Medan Kabadaluk berättade för den häpne kejsaren och storsigillbevararen hur alltsammans hade gått till, just som Kabadaluk hade kommit fram till hur rädd han hade varit vid sjöstranden, sa kejsaren:

– Högst besynnerligt – på min ära! och tillade nästan viskande: Jag undrar just om . . .

Varken Kabadaluk eller storsigillbevararen fick någonsin veta vad det var kejsaren undrade över för han avslutade inte meningen.

När Kabadaluks berättelse var slut vände sig kejsaren, som redan hade hunnit bli mycket förtjust i Kabadaluk, mot honom och sa med ett faderligt leende:

– Den där dervischen på klippan vid havet hade ändå rätt när allt kommer omkring. Ödet hade utsett prinsessan åt Kabadaluk och sitt öde undkommer ingen.

Översatt av Ingegärd Martinell

Hunden som älskade alla

av Margareta Ekström

När barnen Johansson, Kurt och Ameli, började tjata om en hund, delades familjen i två läger.

Mormor Elsa sa: – Kommer det en hund i huset, då flyttar jag.

– Men hur kan mommo säga så, sa Elsa, hundar som är så fina.

– Fina på att dra in skräp och smutsa ner, ja, sa mormor och snörpte på munnen.

– Vad tycker du, mamma? vädjade Kurt. Säg något! Du som gillar djur i alla former.

Mamma Maud tittade olyckligt från den ena till den andra.

– Visst kan jag tänka mig att ha hund, sa hon. Men om mommo absolut inte vill så . . .

Kurt och Ameli knuffade varandra. Det var inte första gången de blev påminda om att mamma Maud var barn till mommo, fastän hon var vuxen och mamma.

– Nog vore det skönt med en vakthund, sa Kurt, så mycket otäckt som pågår nere i byn. Det brukar ju mommo läsa för oss om, ur Allehandan!

För mormor Elsa hade för vana att läsa högt ur tidningen om inbrott och fönsterkrossning och busar som ryckte väskor av fridsamma damer på väg att handla på Konsum och täckta lastbilar som körde fram mitt i natten och kunde tömma ett helt hus på möbler, på ett nafs.

– Mot sånt elände hjälper det inte med någon hund, sa hon. Det kan jag aldrig tro. Och så lämnade hon rummet, för att slippa bli emotsagd.

Hon tog fram pepparkaksdegen och satte på ugnen. För familjen Johansson hade ätit upp alla julpepparkakorna och snart var det Trettondag. Då skulle det bli en liten julafton igen, med skinka och gröt och pepparkakor, för då skulle barnens pappa komma hem. Han arbetade på ett tankfartyg i Persiska viken och skulle flyga hem till Trettondagen på långledigt.

Kanske var det ändå det där som Kurt sagt, om att ha en vakt-

hund, som gjorde att mamma Maud ställde sig på barnens sida. Huset de bodde i låg högt uppe på en skogsås och vägen slutade där. På husets baksida slingrade bara en smal, upptrampad stig rakt in i storskogen. För att komma till skolan fick barnen gå nästan en halvtimme på den smala vägen på framsidan ner till stora landsvägen, där skolbussen hämtade upp dem. Det var ingen konst, för det var nerförsbacke. Men på hemvägen var det tungt och motigt och skolväskorna kändes som bly.

Mamma Maud arbetade på biblioteket i byn och en dag hade hon lånat hem en bok om olika hundraser. Hela kvällen satt hon och barnen och tittade, bläddrade och jämförde.

– Den där är väl söt, pep Ameli och pekade på en fjärilshund med fladdrande, lockiga öron.

– Äsch, den där, snäste Kurt. Här är en som kan försvara oss! Och han satte ett inte helt rent pekfinger på bilden av en ståtlig Sankt Bernhard, som såg ut att kunna hindra en hel snölavin bara genom att sätta fram tassen.

– Hu, sa mamma Maud och tittade sig omkring i det lilla vardagsrummet, som egentligen bara var en vinterbonad glasveranda. Då får vi bygga till huset. Den är så stor. Och tänk så mycket mat den ska ha.

– Den här då, tyckte Ameli och slog upp en rar bild av en strävhårig foxterrier med frambenen så starka och spänstiga och huvudet på sned, som om den sa: Ska vi leka?

– De skäller så fasligt, sa Kurt som hade en klasskamrat som hade just en sådan hund.

Så där blev de sittande och valde och vrakade och en gång kom mormor Elsa förbi och lutade sig intresserat fram. Men när hon

fick se att det var en bok med bara hundar, fnyste hon och gick tillbaka till TVn.

Julen blev ingen riktig jul, när inte pappa var hemma. Visst var de vana vid att han var länge hemifrån, men att inte ha honom hemma på julafton, det var bra hårt. Det berodde på att några var sjuka i besättningen, förklarade Maud. Men det blev ju inte roligare för det.

För att muntra upp barnen föreslog Maud en resa in till Västerås, som var den närmaste staden. Mormor Elsa följde nästan med – som så ofta ångrade hon sig på tröskeln och sa att det skulle bli lugnt och skönt att vara ensam i stugan och för resten var det ett bra naturprogram på TV som hon inte skulle hinna hem till, om hon följde med.

Så Maud och Ameli och Kurt sprang och kanade, halkade och skrattade utför den lilla branta vägen ner till landsvägen. Och där kom Västeråsbussen och en timme senare gick de på stadsgator och såg stadsfolk och tittade i skyltfönster och gick in ett tag i den vackra domkyrkan, för det hörde till när man var i Västerås.

De köpte te och marmelad i en fin teaffär och en jumper åt Maud på Åhléns. En ny pipa åt pappa och ett frimärksalbum åt Ameli. Kurt fick en bok om fiskar och sedan var de så trötta, att de måste ha choklad med vispgrädde och sitta och vila benen.

På konditoriet kom det fram en dam och böjde sig över Maud och kysste henne på kinden. Och de båda kvinnorna kramades och skrattade och pratade så att barnen glömde att dricka sin choklad. Så småningom lugnade de sig och den främmande slog

Skrattande halkade och kanade de nerför branten mot busshållplatsen.

sig ner och berättade att hon varit klasskamrat till deras mamma och att de inte setts på många, många år. Och sen pratade de i munnen på varandra igen, så att barnen kände sig riktigt bortglömda.

Men efter ett tag började de lyssna på vad de båda klasskamraterna sa. Mammas klasskamrat hette Anna-Greta och hon bodde på en gård utanför Västerås, där hon födde upp hundar! Hundrasen hade ett besynnerligt namn, som barnen aldrig hört förr, men de brukade kallas för tempelhundar och kom ursprungligen från Siam. Nu frågade klasskamraten om inte Maud och barnen ville komma med henne hem och titta på hundarna. Det fanns valpar i två olika kullar, några nyfödda, andra 7–8 veckor gamla. Hon hade bilen parkerad på andra sidan torget. De kunde fara med en gång!

Kurt och Ameli hade fått på sig jackor och vantar, innan Anna-Greta talat till punkt. Men Maud tittade med bekymrad min på klockan, som alltid när mormor Elsa var lämnad ensam hemma.

– Mormor klarar sig. Vi kan ringa till henne, sa Kurt.

– Kom nu! Kom nu, mamma! sa Ameli. Och så for de iväg.

Anna-Greta och hennes man hade köpt en gammal bondgård. Så gammaldags var den att ladugården var ihopbyggd med själva boningshuset, så man kunde gå från huset till ladugården utan att behöva gå ut på gården. Nu hade de förstås byggt om och moderniserat, men fortfarande såg man var det egentliga huset slutade.

I det som förut varit en liten, mycket liten, ladugård med plats för två kor och svinstia, där hade de nu hundarna. Men de som inte höll på att ge di åt sina valpar, sprang härs och tvärs i huset

och tyckte framför allt om att titta på TV!

Det var lustiga små hundar, vit och brunfläckiga med pigga ögon och stora fladdrande öron. Tre stycken kom rusande emot dem och kastade sig platta ned på mage och piskade med svansarna av glädje. De log med hela munnen och en kullrade runt på rygg och sprattlade med de inte särskilt långa benen.

Snart låg Kurt och Ameli också på golvet och kelade och kramade och klappade. Hundarna var de vänligaste, snällaste och gladaste de någonsin träffat på. Och då och då störtade någon av dem, ibland Kurt, ibland Ameli, fram till mamman och klasskamraten och viskade i mamma Mauds öra:

– Snälla mamma! Snälla, rara mamma! Och: Du vet vad vi menar!

Och ibland är livet precis som en saga. För när Anna-Greta skjutsade Maud och barnen till busstorget i Västerås, hade Ameli en liten hundvalp i knäet och Kurt hade sin hand på valpens rygg och sa ibland.

– Kom ihåg att den är min också.

Men vad skulle mormor Elsa säga?

Först sa hon ingenting, bara tittade hotfullt på det lilla brunvita kräket, som nästan släpade buken i golvet när det rultade fram.

Sen sa hon: – Det är till att ha julhandlat riktigt, ser jag. Vad ska pappa deras säga om den där då?

– Åh, han tycker nog om den, mumlade Kurt.

– Han förstår sig på djur, mumlade Ameli.

– Ja se det är då mer än vad jag gör, sa mormor Elsa, som

ibland hörde förundransvärt bra. Djur ska hållas utomhus, tycker jag. Och så rörde hon litet kraftigare i ärtsoppan.

Nu är det så märkvärdigt med hundar, att de riktigt dras till den i familjen som inte är riktigt förtjust i dem. Så mormor Elsa hade ständigt lille Pim, för det var vad de kallade valpen, alldeles intill sina stora, fotrâta skor. Och ideligen krafsade Pim henne på benen eller kjolfållen, för att bli upplyft i knäet. Men mormor Elsa sa:

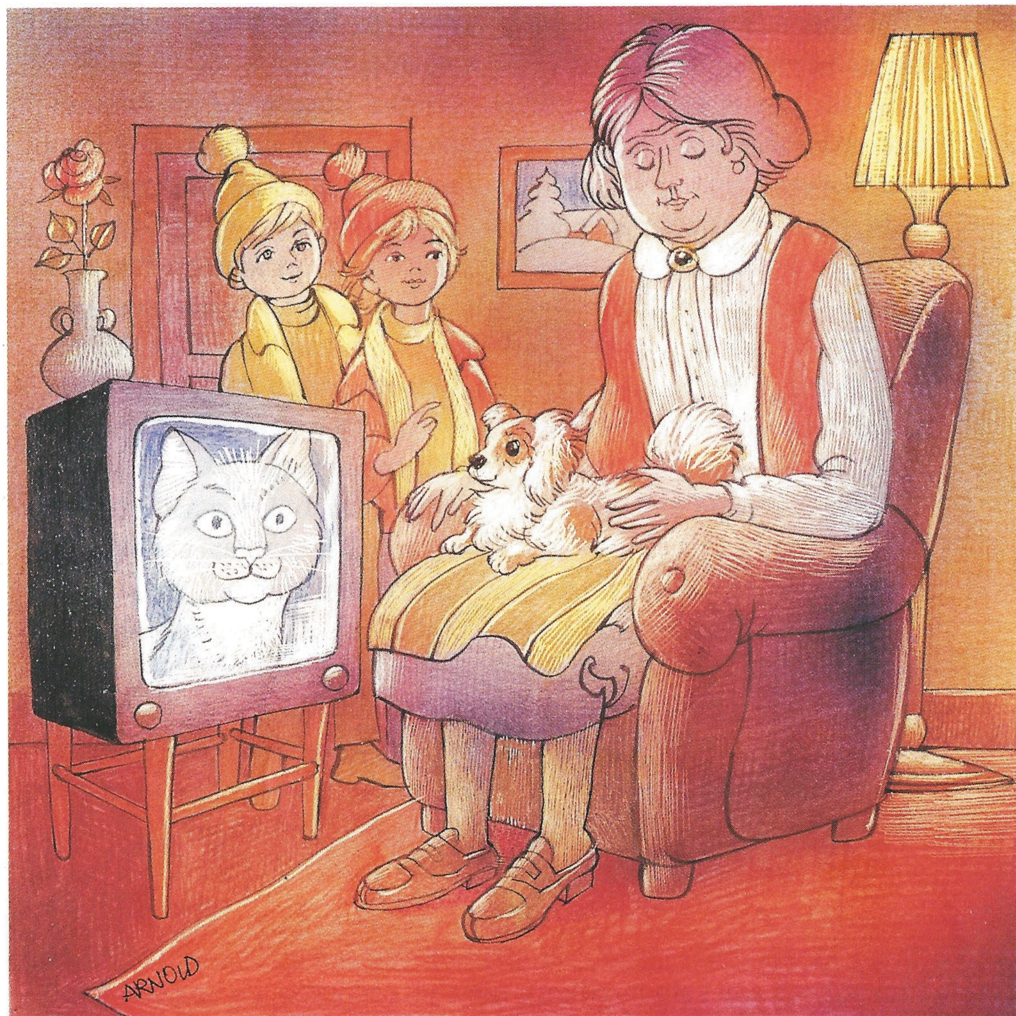
– Jag har inte tid med dig. Gå till barna – de har inget annat att göra.

Men Pim gav sig inte. Och så kom det sig att barnen en dag när de kom in från en skidtur fann mormor Elsa slumrande i fåtöljen vid TVn med lille Pim i knäet. Men Pim sov inte. Öronen fladdrade. Det var en TV-film om katter!

Och mormor Elsa vaknade till och strök Pim över ryggen, för hon trodde att det inte var någon som såg dem.

Det hade varit en festlig Trettondagsjul, med kramar och presenter och så många historier från främmande länder att barnen aldrig kom i säng. Men så började skolan och en dag i början av februari stod mamma Maud vid köksfönstret och grät, när de kom hem från skolan. Det hade kommit ett telegram att pappa måste fara till Arlanda och flyga ner till sitt fartyg omedelbart. Och så var det bara barnen och mamman och mormor Elsa och storskogen. Och så Pim förstås!

Pim växte och blev klok och förståndig och var hela tiden lika valpaktigt glad i människor. Han kelade med brevbäraren och blev utom sig av glädje när det kom en man och sålde böcker.

När barnen kom in satt Pim i mormors knä och tittade på katter i TV.

Han hoppade upp och slickade sotarn på hans sotiga kind, när denne böjde sig ner för att raka ut värmepannan.

– Där har ni er vakthund! sa mormor Elsa, när Pim fullkomligt utom sig kröp och ålade och svansade för en motorcyklist i svart overall som ganska oartigt kom in för att låna telefonen.

Ja, Pim var hunden som älskade alla människor.

– Vad skulle du göra din lille tackare, om det kom en tor, dum buse? ojade sig mormor Elsa, för nu hade hon ett alldeles eget barnspråk, när hon talade med Pim. Och alltid hade Pim fått för litet mat och för litet socker (som inte alls var nyttigt) och alltid var det på något vis litet synd om Pim. Och egentligen var det nog bara mormor Elsa som riktigt förstod honom.

Så en dag drog ondskan genom byn i form av två verkligt onda män som till varje pris ville ha tag i mycket pengar, snabbt. De kom i en snabb bil i skymningen och gick omkring och spejade på affärer och villor. De undrade var det kunde löna sig att göra inbrott och bestämde sig för den nyöppnade TV-affären.

Men en polisbil, som de inte räknat med, som gjorde en fredlig tur till korvkiosken i byn, kom på dem just som en av männen slängt en tegelsten genom TV-affärens skyltfönster. Sedan följde en biljakt, precis som man kan få se på bio, och de båda bovarna undkom i sin snabba bil genom att de körde upp på den smala, halvt igenvuxna landsvägen som ledde till familjen Johanssons hus. Det var svart i huset, bara ytterbelysningen lyste. Alla sov. Pim låg och sov i sin hundkorg nära ytterdörren, en ung hund full av glada hunddrömmar och de allra vänligaste känslor för alla människor.

Precis vad de båda bovarna ville göra i det Johanssonska hu-

Pim tittade bara vänligt på bovarna och viftade på svansen fort, fort.

set, vet inte jag. Vem vet vad bovar tänker, om de tänker? Kanske ville de gömma både sig själva och bilen, tills polisen tappade spåret. Alldeles säkert ville de skära av telefonledningen, så ingen i familjen kunde ringa och skvallra på dem. Och på något vis – vilket vis som helst – ville de få hela familjen att hålla tyst.

Så snart de fått upp dörren, och det gick lätt trots att den var låst höll de på att trampa på Pim. Och för att ni ska få en föreställning om hur elaka dessa båda män blivit, måste jag berätta att det var det första den ene sa till den andre:

– Trampa på'n bara! Trampa ihjäl det lilla odjuret innan han börjar skälla.

Och Pim, hunden som älskade alla och inte kunde skilja en god människa från en ond, låg platt på mage i sin hundkorg och tittade med stora, vänliga ögon och viftade på svansen, som om han mött ett par kära vänner.

– Trampa på'n, säger jag. Tysta'n!

Men i skenet från ytterbelysningen stod Pim och viftade på svansen och sa inte ett ljud. Och boven höjde sin stora fot för att trampa, men sänkte den igen.

– Äh, väste hans kumpan. Du duger ju inget till. Flytta på dig . . .

Och Pim stod där och såg den första boven rakt in i ögonen med sin oföränderligt vänliga blick och svansen gick fort, fort och de stora ögonen stod rakt ut.

– Flytta påre, väste bov nummer två, innan hela huset vaknar. Men bov nummer ett stod som fastnaglad ända tills den andre boven faktiskt skuffade honom åt sidan och så när hade sparkat Pim rakt in i döden. Då tog han tag i sin kamrat så hårt att bov

nummer två slog huvudet i dörrposten och skrek till.

Då började Pim skälla. Och som om det varit en väckarklocka, för hela huset kom rusande, mamma Maud med en käpp i handen, Kurt kastade sig på telefonen och ringde polisen och Ameli låste dörren om mormor Elsa och tände taklampan i köket.

Bovarna sprang allt vad de orkade. Snart startade en bil, och mamma Maud och barnen tittade på varann och Pim ålade över golvet från den ena till den andra och slickade och gnällde och var både glad och olycklig.

– Jag sov litet oroligt i natt, sa mormor Elsa vid frukosten. Det var nog stormen. Så slog hon upp Allehandan och läste. Två efterspanade förbrytare kunde i natt gripas av Västeråspolisen nära korsningen av Västeråsvägen och gamla landsvägen. Mormor Elsa tog av sig glasögonen och utbrast: Men det var ju alldeles nära oss. Så rysligt! Tänk om du hade råkat ut för de där bovarna, min lilla laling. Då hade du nog inte legat här nu!

För Pim låg förstås som vanligt i mormor Elsas knä. Maud och Kurt och Ameli tittade på varandra. Sen började de berätta.

Pojken och spöket

av Britt G. Hallqvist

Det var en gång en pojke som hette Robin. Han arbetade duktigt och flitigt på sin fars gård, men aldrig fick han tack och lön för det – tvärtom! Plöjde han åkern så sade fadern att fårorna var krokiga, och stackade han hö så hette det att stackarna blev för ynkligt små. Grävde han diken blev de

för grunda, och ryktade han hästen blev inte heller det bra.

Till sist blev Robin så trött på allt gnäll och skäll att han beslöt sig för att rymma hemifrån. En natt då fadern snarkade som bäst steg han upp, packade sin ränsel och smet iväg.

Pengar hade han inga, så han blev tvungen att ta arbete här och där för att få mat och logi. Under sin vandring upplevde han många märkliga äventyr, och det märkligaste av dem alla kommer nu.

Det var höst och han hade vandrat hela dagen i en ödslig trakt utan att vila och äta. Fram emot kvällen började det blåsa, och vissna löv virvlade över vägen. Robin var både trött och hungrig, och därför blev han glad då han upptäckte en gammal gård vid foten av en kulle. Det lyste ur alla fönstren, och när han kom närmare hörde han dansmusik och stoj.

Robin knackade på, och en gammal bonde kom och öppnade.

– Förlåt att jag stör, sade pojken, men skulle ni kunna ge mig ett mål mat och husrum för natten? Jag har inga pengar att betala med, men jag kan arbeta åt er i morgon. Jag är stark och van vid grovgöra!

– Tyvärr går det inte, min gosse, svarade bonden i det han tog sin långa pipa ur munnen. Här är kalas, och det kom fler gäster än vi väntat, så maten har tagit slut. Eftersom de flesta ska stanna över natten finns det inte en enda bädd ledig.

– Nej, det förstår jag, sade Robin. Då går jag väl vidare och försöker finna något annat natthärbärge.

– Men det är flera mil till närmaste gård, och vinden blåser upp till storm, påpekade bonden. Dessutom faller natten på . . .

Robin hörde vinden tjuta och såg hur den skakade trädkronor-

na runt den gamla gården.

– Men jag har vandrat länge och är van vid mörker och oväder, svarade han käckt.

Bonden plirade på honom under sina buskiga ögonbryn.

– Du tycks vara en modig gosse, sade han. Därför ska du veta att jag faktiskt har en stuga till. Den ligger där uppe i skogen, sade han och viftade med pipan. Du kan övernatta i den – där finns en bra bädd. Men du blir alldeles ensam, med undantag av . . . av . . .

– Av vad då? frågade Robin nyfiket.

– Ett spöke, svarade bonden viskande.

– Spöken har aldrig oroat mig, sade Robin. Det var inte riktigt sant, för han gillade inte spöken mer än de flesta människor gör.

– Men det här spöket har skrämt alla som sett en skymt av det. Jag tar in i stugan ibland om dagarna, och därför finns det mat i köket. Men jag övernattar aldrig där – åhnej! sade bonden och rös. Nå, du får gärna sova i stugan, och lycka till!

Robin fick låna nyckeln och en lykta av bonden, och så traskade han i väg uppför backen mot skogen. Stormen slet i buskar och träd, och bakom trasiga skyar tittade månen fram. Pojken följde stigen till en glänta i skogen. Där låg det tomma, mörka huset. När han satte nyckeln i låset flög en uggla skrikande upp från skorstenen, och han hoppade till.

Med lyktan i handen klev Robin in. Eftersom han var så hungrig undersökte han köket först. Jo, där fanns både stekt fläsk, smör och bröd och en flaska öl. Han åt och drack och mådde så gott att han struntade i spöket. Snart blev han sömnig och nickade till.

Det mörka huset där han skulle få sova låg vid en glänta i skogen.

Hakan föll ner mot bröstet och han skulle ha somnat där han satt om inte en räv hade ylat i skogen. Då ryckte han till och gick uppför den knarrande trappan till sovkammaren. Sängen var skön och mjuk, med både kuddar och täcke, och han kröp ner med kläderna på, så trött som han var.

Knappt hade han släckt lyktan och lagt sig tillrätta förrän han hörde ett konstigt ljud. Knack, knack, knack lät det på fönsterrutan. Besynnerligt, tänkte Robin. Det är ju på andra våningen! Han stoppade fingrarna i öronen och försökte sova, men det gick inte.

– Dunk dunk dunk, lät det på fönstret nu.

Det måste vara en gren som slår mot rutan, mumlade Robin för sig själv. Men ur mörkret där utanför hördes en hemsk, ihålig röst som sjöng:

Jag går över gravar
och tvärs genom murar.
I öde ruiner
jag ligger och lurar.
Jag skallrar med kedjor
och knotiga ben.
Jag skrämmer dig från vettet
i månens bleka sken.

Om inte Robin varit så trött skulle han ha blivit dödsförskräckt. Men nu blev han bara litet rädd och mest arg för att spöket kom och störde honom.

– Dra åt skogen, din stolle! skrek han. Jag vill sova!

Då blev spöket så rasande att det tvärt slutade att sjunga och for rakt igenom det stängda fönstret in i kammaren där det upphävde ett avgrundsvrål som skulle kommit vem som helst att bli vithårig av fasa på ett ögonblick. Robin blev också förfärad, men han beslöt att inte visa det.

– Hur gitter du gapa så där? sa han i lugn och retsam ton fast hjärtat bultade hårt. Du kan ju ändå inte skrämma mig!

Spöket blev förstås ännu argare. Det skakade och skallrade med benknotor och kedjor, men Robin brydde sig inte om det. Han bara drog täcket upp över öronen och vände sig mot vägen. Då blev spöket ännu ursinnigare och förvandlade sig till ett monstrum av eld och lågor. Robin kände att det blev hett i rummet. Han stack upp huvudet för att titta, och då sjöng eldspöket med fräsande, sprakande röst:

Jag är eld och flamma
jag ska sluka dig,
gosse, med detsamma.
Akta dig för mig!
Jag är eld och låga,
jag är skräck och plåga!

Robin for upp ur sängen och skrek:

– Skäms du inte att bära dig åt så där! Stugan kan ju brinna upp, och vad ska den snälle bonden säga då? Så kastade han täcket över eldspöket, och det blev dödstyst i kammaren.

– Nu fick du så du teg! sade Robin. Så lyfte han försiktigt på täcket. Under det satt ett litet sotigt troll med toppig hatt och

lång näsa.

– Jaså! utbrast Robin. Det är vad du är i själva verket – bara ett elakt litet troll! Tänka sig att du har gått omkring och skrämt folk i alla de år!

– Ja, det var dumt, erkände det lilla trollet och snyftade till. Så sjöng han med en röst som en liten råttas:

Jag är lika med noll.
Jag är bara ett troll,
ett fult litet, styggt litet, dumt litet troll.
Jag är lika med noll minus noll!

– Berätta hur du har kommit hit, bad Robin helt godmodigt, för nu tyckte han synd om den ynkliga lilla figuren.

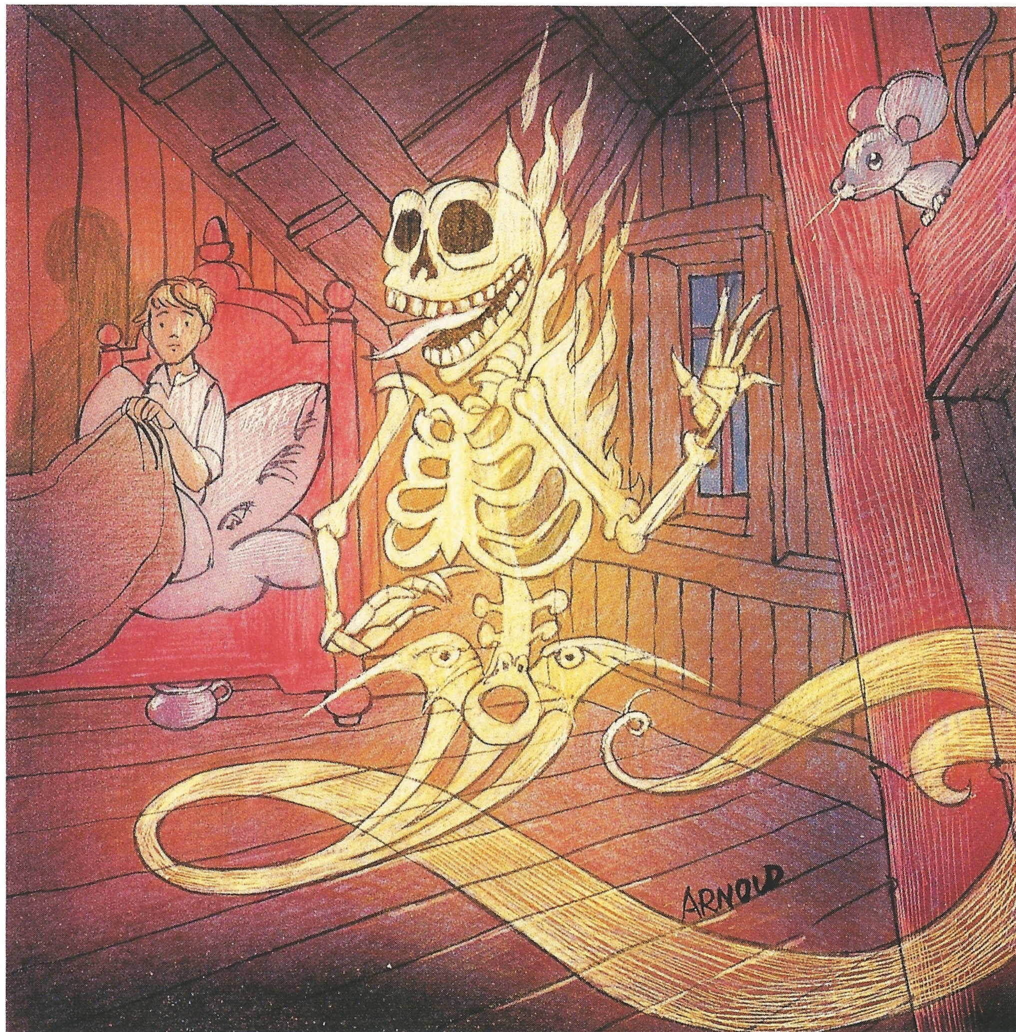
– Jo ser du, jag bodde i Trollberget, men där trivdes jag inte, för de andra trollen bara retade mig. Till sist rymde jag . . .

Robin nickade tankfullt. Jaså, trollet var bara en rymling precis som han själv.!

– Och jag begrep ju att ett troll ville ju ingen bo ihop med. Så jag lärde mig en massa konster och knep av en gammal häxa, och när jag hittade den här stugan började jag spöka för att få bo här i fred. Och nu har du kommit, och du är så modig att du har förstört allting för mig! Jag blir väl tvungen att vända tillbaka till Trollberget och alla de retsamma bytingarna där!

– Ånej, sade Robin, jag ska nog hjälpa dig. Låt mig bara få sova ut, så ska vi försöka ordna saken i morgon!

På morgonen kom bonden för att se hur det stod till med Robin. När han fick se trollet och hörde hela historien utbrast han:

Tänk att spöket egentligen var ett troll och hade rymt som han själv.

– Du är minsann ännu käckare än jag trodde, gosse! Har du lust kan du få bo kvar här och hjälpa mig på gården.

Det tackade Robin för. Han var själaglad över att ha fått ett eget hem, och han lät trollet stanna kvar i stugan. Medan pojken tröskade säd och ryktade hästar, grävde diken och körde ved från skogen skötte trollet hushållet.

När Robin kom hem om kvällen, trött och hungrig, stod maten på bordet och en brasa flammade i spisen. Så nog fick både han och trollet det riktigt bra till sist!

Efter en folksaga från Wales

Linafina och Tovalill

av Edith Unnerstad

ångt borta i obygden mellan gråa berg och sju skogar som vimlade av troll låg Byttelösa by. Där levde en ung man, Mats Målare hette han. Och måla kunde han som ingen annan. Han målade hus och rödfärgade lador och logar, och han målade brokiga blomsterbuketter på kistor och skåp.

Han målade Byttelösa sockenkyrka både utanpå och inuti. Kyrkans låga valv smyckade han med ros och lilja, med Jesusbarnet och dess moder, med ljusa, palmbärande änglar, dystra profeter i blå kolt och skäggiga apostlar med bibel i hand.

Såg man noga efter, så märkte man att alla änglarna liknade varandra och att de rätt mycket påminde om Mickel Mjölnares dotter Linafina. Det var kanske inte så underligt. För flickan var vacker som en ljusens ängel. Och Mats tänkte på henne hela tiden medan han målade.

Linafina tänkte nog också på Mats ibland. Och hade de två fått som de ville, så hade de väl varit man och hustru för länge sedan. Men Linafinas far sa att den som inte begrep sig på att ta ordentligt betalt för sitt arbete, han skulle aldrig kunna försörja en hustru. Mats kunde limstryka ett innertak för en tolvskilling och rödfärga en backstuga för en bit bröd och en skål sluring, om bara den som hade tingat på hans arbete förstod att ställa sig riktigt fattig och ynklig. Till en så enfaldig människa kunde man väl inte ge sin enda dotter, menade Mickel Mjölnare. Och han fick medhåll av många i socknen, särskilt av sådana som själva hade ett gott öga till hans vackra dotter. De var inte så få. Men ännu hade han inte hittat någon som var tillräckligt rik för att duga till måg åt honom.

Det var en mörk kväll när stormen ylande svepte ner från bergen. Byborna höll sig inomhus och låste dörrarna väl. För det påstods att trollen var ute och härjade i sådant väder. Men just den kvällen smög sig Mickel ut i skogen med en spade och en skinnpung full av slantar. Han vågade inte förvara sina pengar hemma, för han var så rädd att bli bestulen. Bäst att passa på medan

alla håller sig hemma och ingen kan följa efter mig, tänkte han.

Mellan rötterna på en yvig gran hade han sitt hemliga gömme, där han under årens lopp hade grävt ner allt han lyckats spara genom att svälta sitt husfolk och tvinga människorna i byn att betala ett oskäligt pris för att få säden mald. Det kunde han göra, eftersom där inte fanns någon annan kvarn de kunde gå till.

Som han så stod där under granen och tömde tunga riksdalrar, blanka tolvskillingar och ärgiga kopparören i det stora järnskrinet han hade nere i gropen, hörde han röster och underligt ulvande tjut. Först tänkte han att det bara var stormen som drog genom skogen. Han låste skrinet och började hölja över det med jord. Men oljudet närmade sig mer och mer och rösterna blev allt tydligare. Och snart förstod han att det var trollen som huserade runt omkring honom. Darrande kröp han ihop och spanade ängsligt ut mellan granens släpande grenar. Det var nästan nermörkt, men han kunde ändå urskilja några svarta skuggor som kom skuttande mellan träden. De blåste i långa näverlurar och rabblade gång på gång hojtande upp en lång ramsa. Så här lät den:

Huahuliohå,
Alla troll som hör på!
Här kommer Fjompe och Rompe,
här kommer Snarvel och Snörvel,
här kommer Skrumpe och Skrutte
och här kommer minstingen Skrott.

Och så tjöt de: – Vi kommer med bud från Gammeltrollet i Grålleberg och hans käring. De hälsar att alla trolltöser i de sju

skogarna ska låta måla sina porträtt och skriva namn och adress på baksidan. På torsdag kväll när månen är i nedan hämtar vi alla tavlorna. Den flicka som Gammeltrollet väljer får stå brud med hans yngste son, ungtrollet Tusselurv, som väntas hem från sin resa jorden runt, när månens skära på nytt stiger över skogen. Brudens fader får till tack för flickan fylla sin luva med gullslantar i Grållebergs skattkammare.

När trollen tjutande hade dragit förbi stampade Mickel Mjölnare noga till jorden över sitt gömme och skyndade sig hem med en fart som om han hade haft vargen efter sig. Men spaden glömde han kvar. Och där hittades den av minstingen Skrott, när han var på hemväg. Han snokade och nosade under granen. Och rätt som det var hade han lurat ut hur det hängde ihop. Spaden slängde han ifrån sig, för troll bryr sig inte så värst mycket om verktyg. Han grävde mellan granrötterna med sina svarta klor och fick snart tag i skrinet. Då läste han en trollramsa över det. Och vips sprang locket upp, fast Mickel hade låst det så omsorgsfullt. När Skrott fick syn på pengarna jublade han och ropade till sig de andra trollen. Och så tog de det tunga skrinet mellan sig och satte i väg i språngmarsch mot Grålleberg med alla Mickel Mjölnares besparingar.

Men i skogen var det stor uppståndelse för budskapets skull. Trollmammorna fick brått att rulla upp döttrarnas toviga hår på grankottspapiljotter. Och trollpapporna skyndade sig att beställa tid för sina döttrar hos målartrollen, som hade slagit sig ihop i en konstnärskoloni vid Slemmiga Gölen för att måla "stilleben med stinksvamp och död groda", som alla troll med självaktning just då måste ha hängande på väggen. Och trollflickorna doppade

Trollen kom skuttande mellan träden och blåste i långa näverlurar.

svanstippen i frömjöl och pudrade näsan med det och övade sig att göra söta miner. Varenda en av dem hoppades bli gift med Tusselurv. Men målartrollen använder ju som bekant sina svansar till pensel. De doppade dem i gyttja och mörkbrunt kärrvatten och saft av ormrot och tibastbär och målade så vackra porträtt av de unga trollskönheterna som de bara kunde.

Hemma i sin stuga satt Mats Målare och höll på med att dekorera prästfruns nya smörkärna med röda tulpaner. Då gick dörren upp och Mickel Mjölnare kom instövlande med Linafina vid handen. Mickel hade förut förbjudit flickan och Mats att råkas. På senaste tiden hade de bara fått se varandra på avstånd i kyrkan om söndagarna. Så undra på att Mats nu blev både häpen och glad. Men Linafina var blek och förgråten och lyfte inte sina ögon från ett arbete hon bar på. Det var en röd stickluva. Tre stora nystan hade hon i en korg på armen.

– Goddag, Mats Målarkludd, sa Mickel. Nu vill jag att du släpper vad du har för händer och gör ett skönt porträtt av min dotter, och det i rykande rappet.

– Ingenting kan vara mig kärare, sa Mats och log mot Linafina.

– Kära mig hit och kära mig dit, sätt du i gång med konterfejet bara. Det får lov att vara färdigt i god tid före kvällen, sa Mickel otåligt och slog sig ner på fönsterbänken. Och du, Linafina, sätt dig på pallen där och låt se att du låter stickorna flyga flinkare än en mal fladdrar. Den luvan kan aldrig bli för lång. Tre alnar är det minsta.

Mats undrade varför det var så brått med konterfejet och vad man skulle använda en trealnars luva till. Men det ville inte

Målartrollen doppade svansarna i gyttja och använde dem som penslar.

Mickel svara på. Och Linafina stickade och stickade och såg så bedrövad ut, att om man inte hade vetat bättre kunde man ha trott att hon inte alls var glad att råka Mats. Ett par tårar fyllde hennes blåa ögon och trillade ner över kinderna. Mats frågade om hon var sjuk. Men tösen skakade på huvudet och Mickel Mjölnare sa att hon då aldrig hade varit friskare. Och nu fick allt Mats sluta prata och raska på med att måla.

Och till dottern sa Mickel: – Sitt inte där och trula nu. Se glad ut, så blir du vacker på tavlan. Du vet hur mycket det kan betyda.

Då grät flickan ändå värre och tårarna föll som pärlor ner på den röda luvan.

Mats sa: – Linafina är lika vacker när hon gråter som när hon ler. Men så vacker som hon själv är kan ändå aldrig bilden bli.

– Snick snack, måla du och därmed basta, sa Mickel.

För Linafinas skull ville Mats gärna göra hennes far till lags. Han började måla. Han tänkte att om han kunde få veta varför hon grät, så skulle han kanske kunna trösta henne. Men hennes far satt där på bänken och blängde på de två, så att han inte kom åt att tala ett ord med henne.

Mats kunde inte måla henne annorlunda än hon var. Just så som han såg henne sitta där böjd över stickningen, med tårfyllda ögon och bleka kinder, så växte hennes bild fram på tavlan.

Mats målade och målade, Linafina stickade och stickade, Mickel blängde och blängde och den röda luvan blev längre och längre. Och strax innan skymningen började falla var tavlan färdig. Då var luvan en och en halv aln lång. Mickel var inte alls belåten. Han grälade på både målaren och dottern och sa att en sådan be-

gravningsmin hade då han för sin del aldrig förr sett på ett porträtt, och att en så senfärdig stickerska inte fanns i sju socknar.

Men Linafina sa: – Bättre bild än den lär ingen kunna måla, och just så sorgsen är jag. Och väl vore det om luvan aldrig blev färdig.

Men Mickel bad henne tiga och sticka. Och så såg han på tavlan igen och sa till Mats: – Nå ja, vackrare tös blir det i alla fall svårt att få tag i. Och eftersom det brådskar med saken är jag väl så illa tvungen att hålla till godo med skräpet du har kluddat ihop. Och får jag betalt så får du betalt, men blir jag utan så blir du utan.

Mats svarade: – Jag målar inte Linafina för pengar.

– Det är dumt av dig, men det rår jag inte för, sa Mickel och skrattade. Och tack ska du ha då, din krake.

– Det var kärt besvär, sa Mats.

Då föste Mickel sin dotter framför sig och gick. Han såg noga till att hon inte för ett enda ögonblick hörde upp med att sticka under hemvägen.

Mats stod i dörren och såg efter dem. Hans hjärta kändes tungt som en sten när han tänkte på Linafinas tårar och grubblade över vad hennes far kunde ha i sinnet.

Som han stod där fick han se ett besynnerligt bylte komma inramlande över gärdesgården. Och när han såg närmare efter var byltet en trollflicka. Hon skuttade fram till honom och stod där och knixade och neg på sina korta ben och räckte fram ett par gåvor. Liten och svartbrun var hon, hennes näsa såg ut som en rova, hennes hår växte långt ner i pannan och var strävt och stripigt som getragg. Under kjolkanten stack svansen fram. Den var

lång som en kosvans och släpade på marken efter henne. Gåvorna hon bjöd honom var ett par konstrikt flätade näverskor och en näverskäppa full med hjortron.

– Godkväll, Mats Målare, sa hon blygt.

– Godkväll du, sa Mats. Vad i all världen är du för en och vad vill du mig?

– Jag heter Tovalill och är dotter till det fattigaste av alla fattigtrollen i de sju skogarna, svarade hon. Och jag undrar om du skulle vilja måla ett porträtt av mig före kvällen. Målartrollen i skogen har fått så många beställningar nu att de inte har tid för mig, stackare. Jag har hört att du inte är så noga med betalningen. Pengar har jag inga, men jag har flätat ett par skor och plockat lite hjortron åt dig, om du skulle vilja hålla till godo.

Mats Målare såg på Tovalill och märkte att hur ful hon än var hade hon ett par små snälla ögon som såg så bedjande ut. Därför bad han henne stiga in. Han tog en handfull hjortron ur skäppan och åt med god smak, för han hade inte hunnit äta något på hela dagen. När han hade ätit drog hann näverskorna på sig. De var mjuka och fina och passade hans fötter precis. De behövdes väl, för hans egna skor var utslitna.

– Aldrig förr har jag målat troll, sa han. Men för dina rara små ögons skull ska jag väl göra det. Dina gåvor är betalning nog. Men kvällen är ju snart här och det blir svårt att hinna med porträttet till dess. Går det inte lika bra en annan dag?

– Men kära Mats Målare, sa Tovalill, det är ju torsdag i dag och månen är i nedan. Och i kväll kommer ju Gammeltrollets budbärare för att samla ihop alla porträtten.

När han då frågade vad i all världen Gammeltrollet skulle med

Den lilla trollflickan räckte fram en näverskäppa full av hjortron.

porträtt berättade hon om det stora valet som skulle bli i Gråsleberg. Och hon sa att hon och ungtrollet Tusselurv hade lekt tillsammans som små och att hon inte hade kunnat glömma honom fast han hade varit ute på långresa i flera år. Hon visste att skogarna var fulla av trolltöser som var mycket vackrare än hon. Ändå kunde hon inte låta bli att pröva sin lycka. För ett ståtligare och klokare och snällare troll än Tusselurv fanns inte någonstans, det var då säkert.

Och när hon talade om Tusselurv började hennes små ögon tindra som stjärnor. Och Mats såg häpen att det där tindrandet gjorde att man inte längre märkte hennes klumpiga näsa och raggiga hår, hennes låga panna och långa armar och korta ben. Han började ivrigt måla.

– Om jag kunde måla dina ögon så som de ser ut när du talar om Tusselurv, så skulle han säkert inte kunna välja någon annans porträtt, sa han.

– Men Tusselurv får inte välja själv, sa Tovalill. Han måste ta den som hans far väljer åt honom. Och vet du, jag har hört att Gammeltrollet inte tycker om små bruna ögon. Så det blir nog någon svartögd eller grönögd trolltös som får Tusselurv. Och förresten tycker han inte om min pappa, för när de gick i trollskolan en gång i tiden, så brukade de brottas. Och min pappa vann alltid. Så inte tror jag att Gammeltrollet har lust att ge honom hela luvan full med gullslantar inte.

Det klack till i Mats när hon sa det där om luvan. Och han frågade hur det hängde ihop med den. När han fick höra att fadern till flickan som blev vald skulle få fylla sin luva med gullslantar blev han förskräckt. Då begrep han med ens att Mickel tänkte

sälja sin vackra dotter till trollen och att det var därför han hade låtit Mats måla hennes porträtt. Och nu förstod han också varför Linafina måste sticka en så lång luva åt sin far. Ju längre luvan blev, dess flera slantar skulle den rymma, det var vad Mickel hade räknat ut.

Och ju mer Mats funderade, dess ledsnare blev han. Ingen trollflicka i världen kunde väl vara så vacker som Linafina. Och om Gammeltrollet inte tyckte om små bruna ögon, så skulle han säkert välja Linafina för hennes stora blå ögons skull.

Det fanns bara en utväg, tänkte han. Jag måste göra Tovalills bild så vacker att Gammeltrollet ändå föredrar henne framför Linafina.

Och så bad han trollflickan berätta mer om sin kära Tusselurv. Det fanns ingenting hon hellre ville. Och ju mer hon berättade, dess vackrare tindrade hennes små trollögon.

På kvällen när ropen från budbärartrollen på nytt började eka i skogen och det ulvande ljudet från näverlurarna närmade sig, var Tovalills porträtt färdigt. Han såg på bilden och tänkte förundrad: Två tavlor har jag målat i dag, och sannerligen jag själv vet vilken som är den bästa.

Tovalill skrattade och grät och knixade och neg så vackert till tack. Hon tog sin tavla och med den långa svansen slängande for hon ut genom dörren, skuttade över gärdesgården och försvann inåt skogen innan Mats hann blinka.

Men själv sprang han åt andra hållet. För hur det var, så kunde han ändå inte riktigt tro att någon skulle välja Tovalill om han kunde få Linafina. Därför skyndade han sig till kvarngården för att försöka övertala Mickel Mjölnare att låta bli att ge trollen Li-

nafinas porträtt. Men när han kom fram var varken Mickel eller hans dotter hemma.

– Husbond har gått till skogs och tösen tog han med sig, sa en av Mickels utsvultna drängar. Han föste henne framför sig, och tänk, flickstackarn var tvungen att sticka på den där eländiga luvan medan hon gick där i mörkret.

Då sprang Mats Målare också till skogs för att söka Mickel och Linafina. Budbärarnas rop och tutanden hördes på avstånd. Än kom ljudet från öster och än från väster, än hörde han det i söder och än i norr. Yr i huvudet blev han, och snart visste han inte var han var. Någon människa syntes inte till, men ibland prasslade det i buskarna och en trollunge skuttade som en skrämd hare över stigen. Natten gick medan Mats sprang härs och tvärs genom skogen och äntligen till slut lyckades hitta vägen igen. Budbärarnas rop dog bort. Han förstod att de nu hade hunnit samla ihop alla porträtten och var på väg hem till Grålleberg med dem. Mickel och Linafina hade säkert för länge sen lämnat tavlan ifrån sig och gått hem till Kvarngården, tänkte han.

Han tvekade inte länge hur han skulle göra. Han gav sig i väg bort mot Grålleberg för att om möjligt hinna upp budbärarna och förmå dem att lämna tillbaka Linafinas bild innan Gammeltrollet fick ögonen på den.

Han sprang och sprang. När han hade hunnit ett stycke märkte han att någon sprang där vid sidan om honom. Då räckte han ut handen och fick tag i en hård och senig liten tass.

– Vem är det som springer i skogen? frågade han.

– Å, det är bara Tovalill som skuttar här, svarade en röst.

– Och vart ska du ta vägen då? frågade han.

Mats sprang genom natten och Tovalill på hans axlar visade vägen.

Då svarade hon flämtande att hon tänkte sig till Grålleberg. Hon kunde inte bärga sig förrän hon fick veta hur det gick med valet. Och hon sa att fast hon förstod att hon inga utsikter hade, så kunde hon inte låta bli att hoppas. Och i varje fall ville hon smyga sig så nära hon kunde för att få se en skymt av Tusselurv när han kom tillbaka.

– Du flåsar ju, din lilla stackare, sa Mats. Jag är också på väg till Grålleberg. Du kan få rida på min nacke om du vill.

Så slängde han upp trollflickan på nacken och skyndade vidare med henne.

– Du är ju lätt som en fladdermus, sa han.

Men hur han sprang där genom natten hann han inte fatt budbärartrollen. Och ibland höll han på att råka vilse. Men Tovalill som hade ögon som en uggla såg i mörkret och kunde alltid visa honom rätt igen. Hela natten och hela följande dag sprang han och gav sig ingen tid att vila. Trollflickan satt som ett svart litet knyte på hans nacke och berättade mer och mer om Tusselurv. Och till slut kunde han inte låta bli att berätta hela historien om Linafinas porträtt för henne.

Då sa Tovalill: – Om hon är så vacker och snäll som du säger, så är det nog hon som blir gift med Tusselurv. Och bättre man och hustru kan väl ingen få, men stackars du och stackars jag.

Först på andra kvällen var de framme vid Grålleberg. Där uppe framför trollens håla brann ett väldigt bål, och fransiga eldtungor fladdrade mot den mörknande himlen. Med trollflickan alltjämt på nacken klättrade Mats uppför berget. Där gömde de sig bakom en stor sten. Runt omkring elden satt en mängd hiskliga troll, det ena fulare än det andra. Det största trollet hade glas-

ögon på näsan. Framför honom låg en väldig trave av tavlor.

– Det där är Gammeltrollet, viskade Tovalill. Och hon med alla guldkedjorna är Gammelkäringen. Och där till vänster sitter Fjompe och Rompe och Snarvel och Snörvel och Skrutte och Skrumpe och lille minstingen Skrott. Och till höger sitter Tusselurvs alla mostrar och fastrar. Men Tusselurv själv har inte kommit än.

Men vad varken Mats eller Tovalill eller trollen såg var att Mickel Mjölnare och hans dotter också var där och satt gömda bakom en annan sten. Linafina grät och stickade med domnande fingrar på den röda luvan.

– Nu är den säkert tre alnar lång, viskade hon till fadern. Ska jag inte maska av för tofsen nu?

– Inte än, sa fadern, inte riktigt än. Tids nog hinner du med det.

Gammeltrollet höll som bäst på med att granska ett av porträtten. Gammelkäringen satt där och gluttade nyfiket över hans axel.

– Usch, sa Gammeltrollet, den här är ju inte mer än halvluden i ansiktet!

– Nej vars, den var då inget vidare, sa Gammelkäringen.

Och så slängde gubben tavlan på elden och tog nästa.

– Fy då, sa han, den här har ju inte mer än tre vårtor!

– Bort med den! sa Gammelkäringen.

Och så åkte den också in i elden.

– Den här har ju inte längre näsa än en räv, sa gubben om den tredje.

– Nej, sicken liten strunt, och ändå tror hon att någon vill ha

henne, sa käringen.

Och så fick den gå samma väg.

– Den här är då vårtig och luden så det förslår, men titta såna långa skankar! sa Gammeltrollet om den fjärde.

– Ja, titta! sa käringen och skrattade.

Och in i elden for den till de andra.

Så där satt de länge och gick igenom hela högen av tavlor. Än var det ett fel och än ett annat. Och elden flammade allt högre och högre för varje ny bild som slängdes dit.

– Far, viskade Linafina bakom stenen. Jag är så rädd för trollen.

– Dumheter, sa Mickel. Men nu tror jag det är dags att maska av.

– Håhå jaja, det är visst bara skräp med våra trollflickor nu för tiden, suckade Gammeltrollet. Annat var det när jag var ung. Ni skulle sett Gammelkäringen min på den tiden, ni pojkar. Det var en grann tös det att snurra runt med i baklängespolkan.

Gammelkäringen flinade med sin tandlösa mun.

– Nu får vi snart dansa baklängespolka på Tusselurvs bröllop, sa hon. Men hittar du inte en enda flicka här som är god nog åt pojken vår, far lille?

– Det ser inte så ut. Nu är det bara två bilder kvar, sa Gammeltrollet och jämkade på glasögonen och tog upp det näst sista porträttet.

– Aha! sa han. Ser man på! Här är då äntligen en som inte är så illa. Hujanemej, så granna ögon hon har!

Gammelkäringen sträckte ut handen och snappade till sig tavlan.

Gammeltrollet och Gammelkäringen gick länge igenom högen av tavlor.

– Den där! sa hon föraktfullt. Vit och slät som en fårticka i syna, hår som en vinterhare och mun som ett ynka litet smultronbär! Hu hulian! Man skulle nästan kunna tro att det var en mänska.

– Hon är blondin, sa Gammeltrollet och myste. Det börjar väl bli på modet med sån där mjuk, vit ragg, kan jag tro. Du är för gammalmodig du mor du förstår dig inte på det fina.

– Hör på den! sa Gammelkäringen försmädligt. Och lipar gör hon den sursnörpan. Stackars Tusselurven min, om han ska ha en fru som går omkring och hänger läpp. Nej henne kastar vi allt på elden.

Men Gammeltrollet tog tavlan ifrån henne.

– Men hon har ju blå ögon, sa han drömmande. Blå ögon är det vackraste som finns.

– Det var det värsta jag har hört! sa Gammelkäringen ilsket.

Men Gammeltrollet hörde inte på henne.

– Den flickan är bestämt något för min son, sa han. Vad står det nu för namn bakpå, tro? *Linafina!* Vad är det för en? Var bor hon? Vem är hon dotter till? Var fick ni tag i henne, budbärare?

– Den tavlan låg mitt på vägen, sa Rompe.

– Vi bara plockade opp den, sa Fjompe.

– Vi får väl ge oss ut igen, sa Snarvel.

– Och tuta i näverlur, sa Snörvel.

– Och ropa: Linafina! sa Skrutte.

– Så det hörs över hela skogen, sa Skrumpe.

– Kom då, pojkar, så går vi! pep lille Skrott.

Då stack där upp ett par huvuden bakom en sten. Och Mats

Målare fick till sin förfäran se Mickel spatsera fram till elden med den darrande och motsträviga Linafina vid handen. På hans huvud satt den nya röda luvan. Den var så lång att den sopade berget där han gick.

Mats ville rusa upp och skynda fram. Men Tovalill höll honom tillbaka.

– Inte än, bad hon. Låt oss först höra vad de säger.

Och hennes lilla hårda och seniga tass höll honom så fast att han inte kunde komma ur fläcken utan fick stanna där han var.

– Här kommer jag med min dotter Linafina, ropade Mickel Mjölnare och bröstade sig och knuffade fram flickan till Gammeltrollet. Som ni ser är tavlan där bara skräp jämförd med flickan själv. Därför tyckte jag det var bäst att visa upp henne personligen.

Men trollen for upp alla på en gång och skrek och gastade.

– Människor! tjöt Fjompe, Rompe, Snarvel, Snörvel, Skrumpe och Skrutte.

– Människor! pep lille minstingen Skrott.

– Nu får vi snart soppa, sa trollmostrarna förväntansfullt.

– Nej pölsa, sa trollfastrarna.

Men Gammeltrollet plirade vänligt på Linafinas blå ögon.

– Än sen då? sa han. Skulle det inte kunna vara på tiden att troll och människor blev vänner snart? Titta på tösen! Jag medger att hon är för slät och vit i ansiktet och har för hög panna och en mun som man knappt kan se, fast man har glasögon. Och alldeles fasligt långa ben har hon – ja, det har ju människor alltid. Men skulle inte Tusselurv bli glad om han fick henne till hustru? Jojomänsan! För hon har blå ögon och det är ändå huvudsaken.

– Du med dina blå ögon! skrek Gammelkäringen rasande. Nu får det vara nog. Tror du inte jag vet var du har fått det där ifrån? När du inte var mycket äldre än lille Skrotten här, då brukade du stryka omkring knutarna i Byttelösa by och glana kärvänligt på skollärarens dotter med de blå ögonen. Det har jag hört av Snipa Snugg i Svarthålan, som såg dig där. Men flickan, hon sprang undan för dig och gifte sig med prästen i stället. Tvi vale att hon kunde för resten! Ja, det är därifrån du har det där med blå ögon. Människor, hu hulian! Vad är det för fel på troll? Ja, jag bara frågar!

– Nå ja, nå ja, gorma inte nu, gumman! bad Gammeltrollet. Jag tog ju dig i stället, så du kan väl inte klaga.

– Du gjorde det, ja, sa Gammelkäringen. Och därför säger jag dig att om du väljer den där långbenta vita haren till hustru åt vår Tusselurv, så river jag ut hennes blå ögon. Så mycket du vet det.

– Kom far, låt oss gå, bad Linafina.

Men Mickel Mjölnare hade rakt ingen tanke på att gå ännu.

– Eftersom Gammeltrollet har gjort sitt val, så är ju saken avgjord, sa han. Och jag tycker som han att mänskor och troll ska samsas. Här har ni min dotter, var så goda och ta henne!

Då ville Mats återigen rusa fram för att slita Linafina ifrån dem. Men Tovalill höll honom tillbaka.

– Vänta! sa hon. Och så starkt var den seniga lilla tassens grepp att han inte kunde komma loss.

Men Mickel sa: – Och nu ska jag be att få fylla min luva med gullslantar, som utlovat var.

Då klev Gammelkäringen fram. Hon skuttade runt Mickel och

synade honom från alla sidor.

– Far! skrek hon till. Har du sett en sån fähund! Och en sån där skulle få bli svärfar åt vår son! Hu hulian! Titta på hans luva, far!

Gammeltrollet spärrade upp ögonen. Och när han fick se hur lång Mickels luva var, snappade han efter luft och det såg ut som om han skulle kvävas.

– Har man sett på maken! stönade han när han kunde tala igen. Det där mänskoeländet har gått och skaffat sig en luva som närapå kan rymma allt vad jag har i min skattkammare!

– Å nej, inte allt ändå, pep lille minstingen Skrott viktigt.

– Det stora skrinet som jag hittade under granen ovanför Byttelösa by, det får du allt behålla, för det får inte rum i luvan.

– Skrinet under granen! skrek Mickel och bleknade. Har ni varit och grävt opp mitt pengaskrin, era elemenskade trollrackare!

– Åhå, låter det så nu! sa Gammeltrollet och skrattade så att hans ludna skinntröja höll på att spricka. Jaså, var det ditt, det där rara lilla skrinet med alla de många pengarna? Jojo, så kan det gå. Snål spar och trollen tar, heter det ju.

– Jag vill ha igen mina pengar, tjöt Mickel. Och min luva full med gullslantar ska jag också ha, annars är ni ena riktiga rövare och bedragare!

Men Gammeltrollet slog ihop sina väldiga labbar, så att det dånade i berget.

– Fjompe, Rompe, Snarvel, Snörvel, Skrumpe, Skrutte och lille minstingen Skrott! ropade han. Det här människoynglet har förolämpat oss troll. Ni får hjälpa honom utför berget, så vi slipper se honom. Och är ni lite oförsiktiga med honom, så ni tappar

honom i Storklyftan, så är ingen skada skedd – ja, ni begriper ju vad jag menar, eller hur?

– Ja då, sa Fjompe.

– Jo, då, sa Rompe.

– Det är klart, sa Snarvel.

– Som korvspad, sa Snörvel.

– Vi förstår precis, sa Skrutte.

– Dummare är vi inte, sa Skrumpe.

– Då går vi då, sa lille minstingen Skrott.

– Vänta ett tag, sa Gammeltrollet. Och så sneglade han på Gammelkäringen och suckade och sa: Låt dottern gå hem. För visserligen har hon blå ögon, men det passar kanske ändå inte så bra hos oss troll. Och vid närmare påseende har hon ju ett alldeles förskräckligt fel utom de andra jag redan har talat om. Hon har ingen svans!

– Hon har inte svans! hojtade budbärartrollen.

– Kasta henne i sjön! tjöt Gammelkäringen.

– Soppa! skrek trollmostrarna och slickade sig om mun.

– Pölsa! skrek trollfastrarna och rullade med ögonen.

Men då reste sig Mats Målare och Tovalill höll honom inte längre tillbaka. Han sprang fram bakom stenen.

– Linafina! ropade han.

Och när Linafina fick se honom flög hon rätt i hans famn.

– Stopp! Ge dig i väg, målarkludd! röt Mickel Mjölnare, men det var ingen som brydde sig om vad han sa.

– En människa till! tjöt trollen.

– Hör du, vad är du för en och vad har du här på Grålleberg att göra? frågade Gammeltrollet.

Det enda trollfastrarna tänkte på var mat. –Pölsa! skrek de, Pölsa!

– Han har inte heller någon svans, bort med dem alla tre! skrek Gammelkäringen.

– Soppa! skrek trollmostrarna.

– Pölsa! skrek trollfastrarna.

– Låt honom svara på mina frågor, sa Gammeltrollet.

– Jag är bara en fattig målare som har hållit av Linafina i många år, sa Mats. Jag är här för hennes skull. Och den som försöker röra henne, han ska få med mig att göra. Men nu tycker jag det kan vara dags att se också på det sista porträttet.

Gammeltrollet rev sig bakom örat.

– Ja, de var så sant, det är ju ett kvar, sa han och lyfte upp den sista tavlan i eldskenet.

Han makade glasögonen tillrätta och tog sig en liten titt på bilden. Men så ryckte han till och stirrade häpen och förtjust och hävde upp ett glädjevrål, som slog dubbla ekon i bergen.

– Vid alla igelkottatrynen och huggormstungor i de sju skogarna, här har vi henne! skrek han. Här är tösen som ska bli Tusselurvs hustru.

Gammelkäringen kikade ivrigt fram vid hans armbåge.

– Ja, se det var annat det, sa hon belåten. En riktig trollflicka, de syns på långt håll. Så hjärtans snäll hon ser ut! Och inte lipar hon heller. Och svans har hon, en lång och präktig en. Den där vill jag gärna ha till sonhustru.

– Mor lilla, sa Gammeltrollet. Vet du vad? Hon är precis lik dig när du var ung. Lika rara små bruna ögon har hon. Ja, inga ögon är som de små bruna i alla fall, när man tänker rätt på saken.

Då blev Gammelkäringen så glad att hon måste ge sin gubbe stora famnen och en smällkyss. Och det var inte fritt att också

hennes gamla ögon tindrade ett litet tag.

Men Gammeltrollet rättade till glasögonen och letade efter namnet på baksidan av porträttet. Där fanns inte något namn. Varken Mats eller Tovalill hade kommit ihåg att skriva dit det.

Men Mats talade om att det var han som hade målat tavlan.

– Och nu ska ni få se hur hon tar sig ut i verkligheten, sa han och ropade på Tovalill som fortfarande satt gömd bakom stenen.

Och där skuttade hon fram, svartbrun och lågpannad, kortbent och långarmad, med hår som getragg och näsa som en rova. Men hennes små bruna ögon tindrade så hjärtans lyckligt. Och alla trollen trängdes omkring henne och ropade: – Å, så vacker hon är!

Gammeltrollet hoppade jämfota av förtjusning, så att hela Grålleberg skalv. Och Gammelkäringen strök Tovalill över kinden och mumlade förnöjd: – Det är ju jag opp i dagen!

Men mitt i all uppståndelsen var det ingen enda som kom ihåg att se efter vad Mickel Mjölnare hade för sig. Och han passade minsann på tillfället. Han smög sig i väg därifrån och slank in genom den öppna porten i berget. Ända in i den innersta hålan som var Gammeltrollets skattkammare smög han sig. Där stod hans skrin bredvid en hög av gullpengar. Mickel skyndade sig att ösa luvan full av slantar. Och så släpade han ut både luva och skrin, fast de var så tunga att han knappt rådde med dem. Men när han kom till bergadörren blev han tvungen att lämna skrinet efter sig, för att han skulle kunna smyga förbi trollen så tyst att han inte blev ertappad. Skrinet blev stående mitt i dörröppningen. Men luvan lyckades han få med sig utan att någon märkte det. Alla trollen dansade som bäst omkring Tovalill och skränade gla-

da trollvisor. Ingen hade tid med något annat.

Långsamt och med stor svårighet släpade han den långa luvan med sig utför berget. Men eftersom Linafina inte hade hunnit fästa garnet riktigt i luvans topp blev det snart ett litet hål där. Och för varje steg han tog trillade ett guldmynt ut genom hålet. Och hålet blev allt större och fler och fler slantar rann ut.

Mickel märkte nog att luvan blev lättare. Men han tänkte: Det är jag själv som blir alltmera van och orkar allt bättre. Ända ner i skogen hann han, innan han förstod att något var på tok. Då brast hela luvan sönder nertill och allt som var kvar av skatten rasade ut på marken. Mickel blev ursinnig och knotade högt över Linafina som inte kunde sticka en luva som höll ihop. Och så började han brådskande plocka upp de kringströdda pengarna.

Just då spratt nymånens skära fram ur ett av de svarta molnen. Och när Mickel såg upp stod där ett troll framför honom, en lurvig figur med en stor säck på ryggen.

– Stopp där, vad är det du håller på med? frågade trollet.

Mickel skvatt till. Han blev så rädd att han stammade.

– Jag bara plockar ka-ka-kantareller, sa han.

– Mitt i natten? sa trollet. Vänta, jag ska hjälpa dig, jag som har trollögon.

– Ta-ta-tack, men det be-be-behövs då rakt inte, mumlade Mickel.

Men trollet böjde sig ner och tog upp en slant.

– Konstiga kantareller, sa han. Så plockade han upp en jättestor gullslant. Nej, hör du, den här har jag bestämt sett förr, sa han. Den brukade jag få leka med när jag hade varit riktigt snäll när jag var liten. Nej, vet du vad!

Men Mickel väntade inte på att få höra mer. Han sprang för livet. Han begrep att nu var det fara å färde. Långt bort från de sju skogarna måste han, om han skulle undgå trollens hämnd. Inte heller i Byttelösa by kunde han gå säker, så gott om troll som där fanns ända in på knutarna.

Det lurviga trollet tittade efter den flyende Mickel men brydde sig inte om att förfölja honom. I stället började han plocka upp det som Mickel hade tappat och stoppade ner det i säcken, som bara var halvfylld förut. Han följde spåret av slantarna uppför berget och så skarpa var hans små trollögon att han hittade rätt på varenda en.

Där uppe vid elden hade trollen just slutat dansa och sjunga. Gammelkäringen hade fått syn på månen.

– Nymånen! skrek hon. Då har vi snart Tusselurven min här!

– Rätt gissat! ropade trollet med säcken och steg in i kretsen runt bålet.

– Tusselurv! tjöt trollen stormförtjusta. Och Gammeltrollet och Gammelkäringen slog sina långa armar och svansarna med om sin son och kramade honom och visste knappast till sig av bara glädje. Och glad var Tusselurv också, men allra gladast blev han när han fick se Tovalill. Det blev ett återseende det! Och när Gammelkäringen och Gammeltrollet sa att just hon var flickan de hade valt ut till brud åt honom, tog han ett glädjeskutt över själva bålet. Han sa att det där var alldeles precis det som han själv hade räknat ut redan medan han var barn. Och Tovalills ögon strålade som ett par små solar mot honom.

– Jag är så glad att jag förlåter alla människorna och släpper i väg dem, sa Gammeltrollet.

Mats Målare och Linafina tänkte börja vandringen hem till byn. Men Linafina såg sig om och frågade vart hennes far hade tagit vägen. Då började de alla söka honom. Och plötsligt ropade lille Skrott: – Nej men titta, där står ju pengaskrinet mitt i porten!

– Vem har varit i min skattkammare? röt Gammeltrollet.

– Jo, sa Tusselurv, jag mötte nyss en mänska som hade varit där.

– Det måste vara Linafinas pappa, sa Gammeltrollet. En sån skurk!

– Var finns han? skrek Gammelkäringen. Hu hulian, det ska han få för!

– Soppa! ropade mostrarna ivrigt.

– Pölsa! ropade fastrarna gällt.

Men Tusselurv sa: – Jag lät honom löpa. Men skatten tog jag igen, och här har du den, far.

Och så tömde han säcken på berget, och berget lyste gult av alla gullslantarna. Och Gammeltrollet blev så glad igen att han tyckte att nåd kunde gå före rätt och Mickel kunde få löpa i alla fall.

– Ingen soppa! sa mostrarna besviket.

– Ingen pölsa! sa fastrarna lika besviket.

Men ur bottnen på säcken plockade Tusselurv fram presenter som han hade köpt under sina resor jorden runt. Mostrarna fick kinesiska hajtandshalsband och fastrarna var sin påse med torkade egyptiska gräshoppor. Budbärartrollen fick tändsticksaskar som det stod Savoy Hotel på. Gammelkäringen fick sju skålpund brasilianskt kaffe och ett kort som föreställde Tusselurv ridande

Mats Målare och Linafina önskade Tusselurv och Tovalill lycka till.

på en kamel i öknen. Gammeltrollet fick en burk franska sniglar i gelé och en äkta eskimåkniv med inskriften Made in Japan, som Tusselurv hade köpt på marknaden i Värnamo.

Men Tovalill, hon fick i alla fall det finaste, en svansring av guld besatt med ädelstenar från alla världens länder. Så det märktes ju att han hade haft henne i tankarna under hela resan. – Men ingen av stenarna strålar ändå så vackert som dina små bruna ögon, sa Tusselurv och fäste den gnistrande ringen på hennes svans.

Då måste Gammelkäringen torka sig i ögonen med svanstofsen, så rörd blev hon. Och Mats Målare och Linafina gick fram till fästfolket och önskade lycka till. Då sa Tovalill att hon hade Mats att tacka för sin lycka. Och när Gammeltrollet och hans käring hörde det, så var de tvungna att viska med varandra ett slag. Och sen sa de att nu hade de bestämt att Mats och Linafina skulle få det stora skrinet och allt vad det innehöll till bröllopsgåva. Och Mats fick Linafinas porträtt tillbaka, men Tovalills skulle han få betalt för. Han kunde själv få önska sig vad han ville ha. Och när då Mats svarade att han redan hade fått ett par näverskor och en skäppa hjortron av Tovalill, så sa Gammeltrollet: – Då ska ni få fria hjortron och fria näverskor till er själva och era barn så länge ni lever. Och skulle Mickel Mjölnare vilja hindra er att gifta er med varandra, så kan ni hälsa honom från mig att då kommer jag och tar honom.

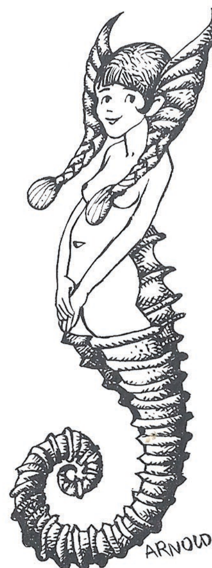
Och så tog Mats och Linafina farväl och vandrade hem till byn. Och efter dem skuttade Fjompe, Rompe, Snarvel, Snörvel, Skrumpe, Skrutte och lille minstingen Skrott med det stora järnskrinet. De ställde ner det på trappstenen vid Mats stuga, och så

kilade de bort igen, för de hade bråttom hem till det stora trollbröllopet. Gammelkäringen hade nämligen lovat att de skulle få snoksoppa och grön bladlustårta, och det var det bästa de visste.

Och nog blev det ett bröllop som hette duga alltid. Kalaset räckte i sju dagar och baklängespolkan gick över berg och skog, över lingontuvor och hjortronmossar. Och trollen skuttade och for omkring, så barken yrde om träden. Det lät som ett riktigt oväder och folket i byn höll sig inne och låste väl om sig och sa att nu var det visst trollväder igen.

Men Mickel kom aldrig tillbaka. Och vart han tog vägen fick ingen någonsin veta. Prästen i Byttelösa kyrka vigde Mats Målare och Linafina Mickelsdotter, den blåögda prästfrun bjöd på kaffe och kakor. Märkvärdigare var inte det bröllopet. Men lyckligare brud och brudgum fanns nog inte ens hos trollen.

Innehåll

Vinjett

BLAND TOMTAR OCH TROLL

Att läsa sagor tillsammans är skönt. Vardagen försvinner i sällskap med de människor och djur som lever i de sällsamma berättelsernas värld, bland Tomtar och Troll. Bland Tomtar och Troll är en av våra äldsta sagosamlingar och en av de mest älskade och är, allt sedan den kom ut 1907, en tradition i många, många svenska hem. I årets utgåva, den 84:e berättar *Irmelin Sandman-Lilius* om Ängslyckan och *Marie Hermanson* om Akmea och Tomas Ljuslock. *Margareta Ekström* har skrivit om Hunden som älskade alla, *Britt G Hallqvist* om Pojken och spöket och *Edith Unnerstad* om Linafina och Tovalill. Årets folksaga heter Kabadaluk. Och alla illustrationer är av konstnären Hans Arnold den sanne vännen av sagolandets underbara invånare.

BOKFÖRLAGET
SEMIC ab

ISSN 0347-3414
ISBN 91-552-2474-1